

Concept deelverslag van het verhandelde in de Statencommissie Economie en Samenleving (ESA)

van 22-5-2026

betreffende TWEEDE GEWIJZIGD Statenvoorstel inzake sturing in Samenwerking 4.0 - strategisch- en uitvoeringskader

Statenkenmerk	G-25-001	Maastricht	22-5-2026
---------------	----------	------------	-----------

De voorzitter Dames en heren, wij gaan verder met uw vergadering, want wij zijn aangekomen bij agendapunt 10.2 en dat is Tweede Gewijzigd Statenvoorstel inzake sturing in Samenwerking 4.0 - strategisch- en uitvoeringskader. SiS 4.0 helpt bij het bepalen van publieke en provinciale belangen en ondersteunt de keuze van rollen en instrumenten van de Provincie. Het kader wordt gebruikt bij samenwerking met andere partijen om provinciale doelen te realiseren. Het geldt voor nieuwe grote samenwerkingsverbanden en belangrijke wijzigingen in bestaande samenwerkingsverbanden. Daarnaast is een uitvoeringskader opgesteld. De opmerkingen en suggesties uw commissie ESA van 21 november 2025 zijn verwerkt in een aangepaste versie van beide kaders. We behandelen dit Statenvoorstel in twee termijnen met een maximale spreektijd per fractie in eerste termijn van vijf minuten. En dan begin ik dit keer linksachter en dat is dan mevrouw Jiménez Hastenrath van de PVV.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dank je wel, voorzitter.

De voorzitter: Voordat u begint, mocht u last van de airco of dat hij te hard staat, dan moet u dat zeggen.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Voorzitter, de PVV staat al jaren voor een eenvoudige maar duidelijke lijn: zorgvuldig omgaan met belastinggeld en Provinciale Staten stevig aan het stuur houden. Vanuit dat uitgangspunt kijken wij naar SiS 4.0. Laat ik beginnen met het positieve. Dit voorstel bevat eindelijk verbeteringen waar wij al langer om vragen: betere grip op samenwerkingsverbanden, meer aandacht voor risico's en een verplichte factsheet bij ieder Statenvoorstel. Dat zijn belangrijke stappen vooruit. Het rapport 'Grip op investeringen' van de ZRK liet zien dat de controle op grote investeringen tekortschoot. Dan is het goed dat daar nu lessen uit worden getrokken. De verplichte factsheet is wat ons betreft een winst. Provinciale Staten moeten volledig en tijdig inzicht hebben in de financiële risico's, doelstellingen en gevolgen van samenwerkingen. Dat versterkt onze controlerende rol, en dat is hard nodig. Positief vinden wij ook de verduidelijking rondom marktfalen. De Provincie moet alleen ingrijpen wanneer de markt tekortschiet en wanneer er sprake is van een wettelijke of provinciale taak. Dat sluit goed aan bij hoe de PVV hiernaar kijkt: geen onnodige publiek-private constructies en geen geld voorspellen aan projecten zonder duidelijke publieke noodzaak. Daarnaast zien wij dat integriteit serieuzer wordt aangepakt. De aanscherping van het 'Know Your Customer' beleid, de Bibob-toetsing en de aandacht voor ondermijning zijn belangrijke verbeteringen. De overheid moet niet naïef zijn wanneer publiek geld en publieke belangen op het spel staan. Voorzitter, tegelijkertijd moeten we ook eerlijk zijn over de risico's van dit soort samenwerkingsconstructies. Hoe meer taken worden ondergebracht in samenwerkingsverbanden met derden, hoe verder de uitvoering op afstand komt te staan van de Provincie, en dus ook van ons als PS. Besluiten worden dan genomen in constructies waar de

democratische controle steeds meer verdwijnt en de directe invloed van de Provincie afneemt. Dat is precies waar de PVV al langer voor waarschuwt. We zitten er niet op te wachten dat verantwoordelijkheden, risico's en miljoenen euro's verdwijnen in bestuurlijke tussenlagen waar PS uiteindelijk alleen nog achteraf kennis van mag nemen. Juist daarom is strakke sturing en een maximale controle essentieel. Dan de rol van Provinciale Staten tegenover Gedeputeerde Staten. In het voorstel lezen wij dat GS een machtiging vraagt om zelfstandig technische wijzigingen van ondergeschikte aard te mogen uitvoeren, terwijl PS daar slechts over wordt geïnformeerd. De PVV vindt dat lastig, voorzitter, want juist in de uitvoering gaat het vaak mis. Bovendien is de term technische wijziging erg vaag. Wat vandaag technisch lijkt, kan morgen grote financiële gevolgen hebben. Daarom willen wij van de Gedeputeerde een heldere toezegging. Kan hij bevestigen dat wijzigingen die financiële drempelwaarden, risico's of exit criteria raken, altijd terugkomen naar Provinciale Staten? Dan het punt wat betreft de verplichte ESG-toets. Wij lezen dat bij samenwerkingsverbanden aandacht moet worden besteed aan ESG-doelen en Europese duurzaamheidskaders. De PVV is kritisch op die ontwikkeling. Wij willen voorkomen dat toekomstige samenwerkingen niet meer worden beoordeeld op nut, noodzaak en financieel belang, maar juist op politieke duurzaamheidscriteria uit Brussel. Daarom vragen we duidelijkheid. Is die ESG-toets slechts een aandachtspunt of wordt het een harde voorwaarde? Wij willen de toezegging dat de ESG-criteria geen extra drempel vormen bij de beoordeling van samenwerkingsverbanden. Voorzitter, alles afwegende ziet de PVV dit voorstel als een stap in de goede richting: meer grip, meer transparantie en scherpere voorwaarden voor samenwerking. Maar grip betekent ook dat Provinciale Staten daadwerkelijk invloed houden op de uitvoeringsregels, en verantwoord beleid betekent wat ons betreft dat financiële degelijkheid voorop staat, niet-ideologische ESG-doelstellingen. Wij zien de beantwoording van de Gedeputeerde met belangstelling tegenmoet. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Berghorst van de PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, de PvdA constateert dat op dit stuk een flinke verbeterslag is gemaakt sinds de laatste keer dat we ernaar hebben gekeken, en daarvoor wil ik het College complimenten geven, en het maakt het aantal vragen en opmerkingen dan ook redelijk beperkt dit keer. En ik zie een opgeluchte Gedeputeerde, dus dat scheelt, maar wacht nog even met uw opluchting, zou ik zeggen. Dat je niet veel vragen hebt, wil niet zeggen dat je geen moeilijke vragen hebt. De laatste tijd krijgen we als Provinciale Staten vaak wensen- en bedenkingenstukken voorgelegd, waarin tegelijkertijd ook een financieel besluit van ons wordt gevraagd, en dan krijgen we een soort twee-in-een constructie. Dat was zo bij het BFF, dat hebben we bij het vorige voorstel ook gezien. En het is altijd een beetje ingewikkeld voor ons als politiek van hoe ga je om met zo'n stuk. En nu lees ik op pagina's 21 en 22 van SiS 4.0 meer uitleg over wanneer we het aangaan of wijzigen van samenwerkingsverbanden ter besluitvorming of voor wensen en bedenkingen aan PS gaan voorleggen. En onder 'B' staat daar: 'Voorafgaande goedkeuring van PS wordt gevraagd in situaties dat GS een samenwerkingsverband willen aangaan of continueren dat past binnen de door PS vastgestelde beleidskades, maar buiten de financiële kaders van de begroting valt.' En dan wordt er verwezen naar artikel 8 van de financiële verordening. En als je dan naar artikel 8 kijkt, met name naar lid 1, dan zie je dat dat echt gaat over het budgetrecht. Dus daar worden een aantal manieren gegeven waarop je van GS budget kunt krijgen voor je voorstel via de P&C-cyclus, via een afzonderlijk PS-besluit of door exploitatiebudgetten en investeringsbudgetten op programmaniveau te autoriseren. En even, zodat ik goed begrijp wat hier nu

staat, samengevat in gewonemensentaal. Staat hier nu dat het de bedoeling is dat we besluiten om samenwerkingsverbanden aan te gaan of te continueren en daar de benodigde middelen voor beschikbaar te stellen, en als je dat dan doet wanneer je de middelen nog niet hebt, dat je dat dan niet een wensen en bedenkingen-procedure kan doen, maar dat je ons eerst om het besluit moet vragen, de middelen beschikbaar moet stellen en daarna een wensen en bedenkingen-procedure kunt starten over de privaatrechtelijke rechtshandeling? Want als dat is wat hier staat, dan is dat iets anders dan hoe we het op dit moment doen in een aantal voorstellen, en waar wij ons als Staten ook met zijn allen een beetje aan ergeren. Dus graag reflectie van het College. Is dit wat er hier staat, en betekent dat dus dat situaties die we met BFF hebben gehad, en die we met het voorgestelde voorstel hebben gehad, na vaststelling van SiS 4.0 niet meer voorkomen? En dan nog een technische opmerking. In paragraaf 3.3 wordt verwezen naar het coalitieakkoord 2023-2027 en de acht beleidskaders. En ik snap het. Wat je daar probeert te doen, is dat je wijst naar het inhoudelijke kader wat er op dit moment geldt, maar over minder dan een jaar zijn er verkiezingen, en ik hoop dat we dit stuk niet volgend jaar voor juni alweer moeten herijken, omdat we nu heel expliciet verwijzen naar de nu geldende actuele kaders die volgend jaar in juni niet meer actueel zijn. Dat zou ik zonde van ons werk vinden, dus ik zou het College willen meegeven om hier gewoon algemene termen als het geldende coalitieakkoord en vastgestelde beleidskaders te gebruiken, zodat dit Statenvoorstel, dit SiS, wat langer mee kan dan negen maanden. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Meulenberg van D66.

De heer Meulenberg (D66): Dank u wel, voorzitter. D66 kan zich in grote lijnen vinden in de richting van SiS 4.0. Het voorstel laat zien dat de Provincie heeft geleerd van eerdere ervaringen en van aanbeveling van de Zuidelijke Rekenkamer. Voor D66 is samenwerking een noodzakelijke manier om complexe maatschappelijke opgaven aan te pakken. Of het nu gaat om de energietransitie, bereikbaarheid, economische innovatie, leefbaarheid, noem het allemaal maar op, altijd zijn gemeenten, kennisinstellingen, bedrijven, maatschappelijke organisaties en soms ook andere overheden, zoals we vanmorgen hebben gezien, nodig om resultaat te boeken. Samen kom je immers verder. We zijn dan ook tevreden over de vijf punten die ik als volgt ga benoemen: de versterking van de kaderstellende rol van Provinciale Staten, waarbij Provinciale Staten beter wordt betrokken bij samenwerkingen, deze manier van werken zorgt voor een beter controleerbare rol van Provinciale Staten, die wij als D66 natuurlijk heel erg goed toejuichen, de expliciete aandacht voor good governance, waarbij transparantie, zorgvuldigheid en proportionaliteit altijd in beeld blijven, de brede blik van samenwerking in plaats van enkel de investeringen en de revolverende investeringen die worden gedaan, aansluitend hierbij natuurlijk ook de ESG-doelen die daarbij aanhangig zijn, de hardheidsclausule, waar ik zelf heel tevreden over ben, die laat zien dat er lessen zijn getrokken uit het verleden, uit de coronasteun en ideeën die daaruit zijn toegepast, en dat is denk ik ook wel belangrijk om een eventuele toekomstige crisis het hoofd te kunnen bieden, en de invoering van de toepassing van het beleidskompas. Goed bestuur begint bij een probleemanalyse. Niet gelijk kijken vanuit welke instrumenten we willen inzetten, maar juist eerst die eerste fundamentele vraag stellen: Wat is precies het probleem en waarom is overheidsingrijpen nodig? Welke publieke waarden willen we realiseren en welke rol past daar het beste bij? Voorzitter, naast de veren denk ik dat er ook wel een paar vragen zijn. Ten eerste vragen wij ons af hoe Provinciale Staten gedurende trajecten daadwerkelijk tijdig en volledig wordt meegenomen, zodat ook onze controlerende rol niet alleen formeel maar ook praktisch goed uitvoerbaar blijft. Is hiervoor een tijdlijn gemaakt waarbij

duidelijk aangegeven is wanneer Provinciale Staten geïnformeerd gaat worden? Ten tweede horen wij graag hoe de ESG-criteria worden vertaald naar concrete en meetbare indicatoren, dus hoe kan ik dat terugzien en hoe zien we dat terug in de verschillende samenwerkingsverbanden? De taal erin was nog wel vrij wollig, om het zo maar te zeggen. Ten derde vragen we aandacht voor de balans tussen maatwerk en consistentie, ik zei het eerder al, de hardheidsclausule. Het is fijn dat we die hebben en het is mooi dat we die hebben. Dat zorgt voor flexibiliteit, maar aan de andere kant ook voor de afwijking van doelen en richtlijnen. Dat kan soms leiden tot onduidelijkheid of een ongelijke behandeling. Wat is de blik van Provinciale Staten en de Gedeputeerde daarop? Wat denkt hij daarover? Tot slot horen wij graag hoe de Gedeputeerde de lessen uit eerdere investeringsdossiers blijvend gaat verankeren in de cultuur van risicobeheersing en publieke verantwoording. Voorzitter, D66 ziet SiS 4.0 als een belangrijke stap richting een moderner en transparanter provinciaal bestuur, maar de positie van Provinciale Staten in de praktijk moet voldoende en stevig worden gewaarborgd. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Van Est van 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, we ontvingen vijf megabytes bij dit agendapunt, bestaand uit 437 pagina's, waarvan 1 tot 20 het Statenvoorstel betrof, 20 tot 83 het strategisch kader, 86 tot 119 de bijlage bij het strategisch kader, 123 tot 167 het strategisch kader, inclusief de wijzigingen, 168 tot 195 de bijlage, inclusief de wijzigingen, 199 tot 282 het uitvoeringskader, 282 tot 223 de bijlage van het uitvoeringskader en 323 tot het einde van het uitvoeringskader de bijlage, inclusief de wijzigingen, en dat voor het centraal mondeling examen dat we vandaag afleggen. Voorzitter, de eerste vraag die ik heb, is: waarom moest dit nou in één document? Kon dit niet in vijf of zeven aparte files? Want iedereen weet toch dat samenvoegen makkelijker is dan delen. Maar laat ik dan toch de complimenten uitdelen aan de Gedeputeerde en de ambtelijke organisatie voor al dit werk, want dat was zo wel allemaal goed in beeld, en je kon dus kijken of er verschillen in zaten en dergelijke. Een geweldig boekwerk, ik zou het bijna vergelijken met de Provinciale Omgevingsvisie. Tot zover, de 50PLUS-fractie heeft gekeken, hebben wij geen vreemde zaken meer in dit voorstel kunnen ontdekken, maar de vraag is of we alle onvoorzienbare situaties hiermee hebben afgedekt. En zoals een mooi Engels spreekwoord zegt: 'Het bewijs van de pudding is als hij gegeten wordt.' We zullen met belangstelling de bijdrages van andere fracties aanhoren, die nog scherper zijn geweest op sommige punten, en dat meenemen in de besluitvorming. En het enige advies dat meegenomen zou kunnen worden, is dat wellicht wat minder hulpwerkwoorden zouden kunnen worden gebruikt in de realiteit.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Boven van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Dank u, voorzitter. Daarop aansluitend, het is inderdaad een lijk stuk. En ik was blij om te zien dat het een groot gedeelte dubbelingen betrof, dus toen viel het toch wel weer mee. Maar er staat heel veel in, maar dingen in die er niet in staan zijn ook belangrijk, en over een aantal van die dingen wil ik het hebben. Wat opvalt in het strategische deel, is dat het een nogal procesmatige beschrijving is van wat er allemaal uitgezocht moet worden. Om de beoordeling zelf worden geen kaders gezet. Dan wel zijn de definities zo ruim geformuleerd, dat ze breed interpreteerbaar zijn. Daarmee ontstaat veel ruimte. Is dat ook de bedoeling van het strategisch kader? Wij zouden graag zien dat een aantal definities en uitwerkingen meer kaderend worden geformuleerd, zoals bijvoorbeeld marktfaalen en maatschappelijk belang. De beschrijving van de stappen voor de beoordeling van een

samenwerkingsverband, oogt op het eerste gezicht volledig en duidelijk, maar het stappenplan zegt bar weinig over de gewenste inhoudelijke kwaliteit van de beoordeling, laat staan over hoe de kwaliteit van de beoordeling wordt geborgd. Juist bij de situaties waar de Provincie zelf geen diepgaande kennis heeft van het betreffende resultaat, kan de inhoudelijke beoordeling, en ook de risicoafweging, onvolledig zijn of te optimistisch blijken. En als een samenwerking politiek erg gewenst is, dan ligt subjectiviteit en risico-onderschatting al snel op de loer. Daarom is onze vraag: hoe wordt in een toekomstig voorstel voor een samenwerkingsverband voldoende en objectieve deskundigheid als inbreng geborgd, zodat het een zo realistisch mogelijk voorstel is? En als dat al in dit voorstel staat, waar staat dat dan? Bij de criteria voor samenwerking staat dat gemeenschappelijk belang een voorwaarde is, maar er wordt niet gesproken over andere belangen die dat gedeelde belang op een bepaald moment kunnen tegenwerken. Het belang van voortbestaan van de verbonden partij kan bijvoorbeeld tot onrealistische samenwerkingsplannen of businesscases leiden. Daarom horen wij graag of er ook expliciet aandacht is voor zulke tegenstrijdige belangen en wat daar de visie op is hoe daarmee om te gaan, en wat daarover in dit voorstel staat beschreven, als dat is beschreven.

De voorzitter: Ik ga heel even onderbreken, want er is een interruptie van mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Dank, voorzitter. Misschien zou u kunnen verhelderen over wat voor soort projecten u dan spreekt?

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): In het algemeen geldt dit vooral voor ... Wij zeggen wij gaan een verbonden partij aan op het moment dat wij zelf onvoldoende kennis in huis hebben. Dat heeft de overheid heel veel gedaan, en die hebben ook allerlei dingen uitbesteed. En op het moment dat je het uitbesteed, raak je de kennis ook kwijt. En als je dan zeven, acht jaar later die uitbesteding opnieuw moet uitbesteden, dan zie je heel vaak dat je niet meer weet wat de criteria eigenlijk zijn en wat de risico's zijn van het werk dat is uitbesteed, en daar gaat het me vooral om. Ik heb dat een aantal keer ook meegemaakt, en dan vergeet je dus bepaalde risico's die er zijn bij dat product of die realisatie daarvan. Je weet niet meer hoeveel mensen je ervoor nodig hebt.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Er is procedureel beschreven wanneer PS wat kan beslissen. Ik was het net aan het zoeken, maar ik heb net begrepen dat het pagina 21 en 22 is. Dat heeft mevrouw Berghorst net even laten weten. Wat de Partij voor de Dieren betreft, zou die procedure en volgorde anders moeten. Eerst wordt een Statenbeslissing genomen over 'het waarom' en de kaders van de samenwerkingsconstructie, wat ons betreft, allicht met een indicatie aan het bedrag waaraan wordt gedacht. De uitwerking en 'het hoe' kan dan via wensen en bedenkingen verder worden vormgegeven, en de uiteindelijke beslissing over de toewijzing van het budget kan in de begroting of de Voorjaarsnota worden opgenomen, omdat je al besloten hebt wat en waarvoor het is bedoeld. En de aanleiding voor deze wens is de wijze waarop de beslissingen over het Brightlands Future Fund nu hebben plaatsgevonden. In SiS 4.0 wordt terecht erkend dat het hier om een beleidscyclus gaat. Omstandigheden en doelstellingen binnen een samenwerkingsverband kunnen in de loop van de tijd

veranderen. Onze vraag is daarom hoe GS richting PS omgaat met veranderingen die eerder afgesproken doelstellingen, kaders en risico's substantieel beïnvloeden? Wanneer wordt PS geïnformeerd en wanneer heeft PS een stem over de wijziging van afspraken met de samenwerkende partij? Kortom, hoe wordt voorkomen dat een samenwerkingsverband een trein wordt die het vooraf bedachte parcours afloopt, terwijl het ondertussen nergens meer heen gaat? Ten slotte, voorzitter, in het afgelopen jaar heeft PS meerdere voorstellen en rapportages behandeld over en voor fondsen en verbonden partijen. Wat zou anders zijn gegaan in het afgelopen jaar als het strategisch en uitvoeringskader zouden zijn vastgesteld voor het LEF, MAA en het Brightlands Future Fund? En die vraag mag schriftelijk worden beantwoord. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Sol van GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Na een heel lange aanloop met diverse tussensprongetjes, hebben we het nu in ieder geval weer opnieuw over SiS 4.0, en dat is fijn dat we het daar in ieder geval nu weer over kunnen hebben. Is het stuk verbeterd ten opzichte van vorige versies? Absoluut. Laat daar geen misverstand over bestaan. Dat vind ik ook. Is het daarmee in alle opzichten, wat GroenLinks betreft, voldoende? Nee, en dat zit in een aantal aspecten. Dat zit voor een deel in het, wat mijn buurvrouw ook al aangaf, toch wel sterk procesmatige, procedurele karakter van nogal wat aanduidingen en voorschriften. Dat zie ik met name terug ook in het punt wat de ZRK ook zo zwaar aanhaalde, de exitstrategie, waar nu wel in ieder geval aandacht voor is, maar wat toch uiteindelijk ook wel heel erg procedureel, zal ik maar zeggen, wordt behandeld in het stuk. Maar ik zie ook nog wel een aantal wat meer principiële definitiediscussies terug in het stuk. Om te beginnen, het heet 'Sturing in Samenwerking'. Dan zou je verwachten dat er dus nooit verbonden, althans nooit entiteiten zouden kunnen zijn waar de Provincie 100% aandeelhouder in is of 100% belanghebbende. Toch zijn die er wel. En ik zou eigenlijk verwachten dat als je het hebt over samenwerking, dat je dat op voorhand dan ook uitsluit. Op het moment dat je vaststelt dat je iets wil en er is op het moment dat je dat wil nog geen partij in de markt of buiten ons huis te vinden om dat samen mee te doen, dan moet je even heel goed, volgens mij, achter je oren krabbelen wat je dan aan het doen bent. Wat ik ook lastig vind, is dat in het stuk nog steeds ook het instrument 'de Provincie leent rechtstreeks geld uit aan marktpartijen' is blijven staan. We hebben daar in het kader van de nieuwe geldlening aan Toverland ook al eerder discussie over gevoerd. GroenLinks vindt dat gewoon een ongewenst construct en denkt ook dat dat niet nodig zou hoeven zijn, gelet op andere mogelijkheden, fondsen binnen en buiten datgene waar de Provincie invloed op heeft. En dat hangt ook een beetje samen met de opvatting over marktfalen, die in het stuk, wat ons betreft, gewoon eigenlijk te ruim is, waarin in nogal wat gevallen, naar ons inzicht, eerder sprake is van politiek falen dan van marktfalen als het bijvoorbeeld gaat over zeg maar de levensloopbestendigheid van circulaire bedrijven, om maar eens een voorbeeld te noemen. Daar heeft gewoon de politiek ook steken laten vallen. Dan kun je wel zeggen dat is marktfalen, maar eigenlijk is dat ook gewoon de consequentie van keuzes die we hebben gemaakt. Dus wij vinden die definitie ook wel heel erg ruim.

De voorzitter: De heer Nijskens heeft daar een vraag over.

De heer Nijskens (VVD): Op zich interessant dat u nu het verschil maakt tussen marktfalen en het politieke falen, maar het bedrijf zit ermee, die opereert in een markt. En je kunt natuurlijk als politiek niet de volledige markt op voorhand beschermen of reguleren, dus ik begrijp niet precies hoe u die knip wilt

maken tussen wat u politiek falen noemt en wat wij zien. U noemde het zelf circulaire bedrijven. Kijk, zij opereren, ze willen circulair actief zijn, en dan blijkt dat de markt laat zien dat het met originele producten goedkoper kan, even gechargeerd gesteld. Waarom vindt u dat politiek falen? Omdat u denkt: politiek had kunnen ingrijpen en circulair willen verplichten? Waarom is het dan niet toch een marktfalen?

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Omdat uiteindelijk als de markt wordt gedefinieerd als 'de goedkoopste aanbieder wint altijd', dan zou u gelijk hebben, maar de politiek heeft ook ambities geformuleerd, bijvoorbeeld als het gaat over circulariteit, maar heeft vervolgens verzuimd om aan die definities ook consequenties te verbinden, bijvoorbeeld ten aanzien van onrendabele toppen wegfinancieren of bijmengverplichtingen of überhaupt anderszins in regelgeving, en dat is voor mij wel een definitie van politiek falen, waar uiteraard de markt last van heeft, dat moge duidelijk zijn.

De voorzitter: Een vervolgvraag van de heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja, toch een vervolgvraag, want je ziet ook in de huidige markt dat niet altijd de goedkoopste aanbieder wordt gekozen, dus er zit ook een stuk marketing achter, klantrelatie, noem het allemaal maar op, waardoor het dus toch een vorm van marktfalen is, omdat de politiek wel alles kan afregelen, maar dan krijg je gewoon je pakketje en producten thuis afgeleverd met een rekening. Dus ik ben het niet helemaal ... Ik snap dat u het politiek falen noemt, maar het is denk ik zowel politiek als marktfalen.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ik wil niet ontkennen dat daar uiteraard een verknoping tussen bestaat, maar om nou te zeggen dat bijvoorbeeld de zeven circulaire bedrijven die we in Limburg hadden, ten onder zijn gegaan omdat hun marketing niet zou hebben gedeugd, dat hoor ik u toch een beetje zeggen, dat vind ik eerlijk gezegd richting de ondernemers ook niet zo'n heel fijne uitspraak. Die hebben gewoon echt heel erg veel last gehad van het feit dat de overheid wel A zegt, maar daar vervolgens dan ook niet consequent op door acteert.

De voorzitter: Mijnheer Sol, u kunt verdergaan met uw inbreng.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u.

De voorzitter: Excuseer, mevrouw Boven had nog een vraag voor u.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja, ik heb ook nog een vraag, want marktverhalen, dat doet ook vermoeden dat je op een bepaalde manier maatregelen neemt, en dat zouden andere maatregelen kunnen zijn als wanneer je het definieert als politiek falen. Is dat ook een consequentie die u bedoelt? Want marktfalen gebruiken we om individuele bedrijven te helpen, omdat de markt faalt. En als je het politiek falen noemt, dan zou je daarmee kunnen duiden dat we maatregelen moeten nemen om die markt te veranderen.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ik denk dat dat een van de wezenlijke kenmerken is waar de politiek voor bestaat, om vorm te geven aan hoe we onze maatschappij willen inrichten, en daar hoort uiteraard ook de markt bij, dus, ja.

De voorzitter: De heer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Ik zal niet verder gaan op de ... Het is inderdaad een heel leuke, inhoudelijke discussie, maar dat doen we wel een keer met een biertje, maar het gaat me wel even om de consequenties, want wat zegt GroenLinks nu eigenlijk? Is het dan dat bijvoorbeeld dat we die investeringen die we maken in circulariteit dus eigenlijk niet zouden moeten doen omdat het geen marktfalen is? Want dat is dan de consequentie van wat u zegt.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ik zeg niet niet doen. Ik zeg wel: niet in alle gevallen doen wat we hebben gedaan, ik bedoel, wij hebben ook tegen de lening voor Toverland gestemd omdat we vinden dat dat geen goede invulling is van het begrip marktfalen, maar wel ook, denk ik, op zijn minst gevoelig zijn voor het feit dat je misschien via deze instrumenten bedrijven wel kunt helpen, maar dat als je niet die andere instrumenten ook bespeelt, dat je dan uiteindelijk toch gewoon geen goede muziek krijgt.

De voorzitter: Een vervolgvraag van de heer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Maar GroenLinks noemde specifiek het voorbeeld van circulariteit als niet marktfalen, dus dan is toch de consequentie daarvan dat dat voorbeeld, dus het enige voorbeeld dat werd genoemd, geen goed idee is om daarin te investeren? Of begrijp ik het dan verkeerd?

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ik denk wel dat je daarin zult moeten investeren, maar je moet dat wel het liefst doen als onderdeel van veel meer een totaalpakket, wat misschien ook niet eens altijd alleen maar door de Provincie kan worden vastgesteld. Dat realiseer ik me ook heel goed. Dat vraagt ook actie op landelijk niveau en voor een deel ook op Europees niveau, maar daar zou het wel meer onderdeel van moeten zijn, en dat is toch een blik die ik in ieder geval te weinig heb gezien in datgene wat we de afgelopen jaren hier hebben gedaan met een deel van de investeringen in verbonden partijen, en helaas ook met de resultaten die we daarmee ook nu hebben.

De heer Hanegraaff (CDA): Maar.

De voorzitter: Dat is nog een vervolgvraag?

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, dat is nog een vervolgvraag.

De voorzitter: Ja.

De heer Hanegraaff (CDA): Dat is de laatste dan. Maar het punt is even: dat is toch gewoon nog mogelijk met SiS 4.0? Dus je kunt toch volgens SiS 4.0 zeggen: we gaan en investeren en we gaan beleid voeren en we gaan ze steunen of wat dan ook? We hebben het nu over SiS 4.0, dus ik begrijp het punt niet helemaal. Want op zich, ik snap het punt wat u wilt maken, maar op welke manier houdt SiS 4.0 dat dan tegen dat we die afwegingen maken? Dat begrijp ik niet helemaal.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u. Ik denk ook ... Kijk, de ruime definitie houdt ons in niks tegen, want het is een ruime definitie, maar mijn pleidooi is eigenlijk vooral dat met een wat scherpere discussie over wat wij marktfalen vinden, we ook met z'n allen beter in staat zouden zijn om op voorhand al te beoordelen van hoe willen we nou uiteindelijk ook dat provinciale vermogen inzetten en hoe halen we daar ook het beste resultaat mee, want daar gaat het uiteindelijk om. Hoe halen we daar resultaat mee? En als je dan terugkijkt op de afgelopen periode, als het bijvoorbeeld gaat over de investeringen in de circulaire bedrijven, dan moet je toch in alle eerlijkheid vaststellen dat we daar geen geweldig resultaat mee hebben behaald.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Sol (GroenLinks): Oké, dank u. Dan moet ik even mijn scherm weer aanzetten. Dus vandaar toch mijn opmerking. En ik ben overigens blij met de wat meer inhoudelijke debatten hoor over dit onderwerp, want uiteindelijk gaat het daar, wat mij betreft, wel om, van waar doen we dit voor. Waar ik ten slotte nog wel wat moeite mee heb, is het feit dat we zeggen ... We stellen het uitvoeringskader als Provinciale Staten wel vast, en vervolgens wordt er gezegd dat wij technisch wijzigingen geven, maar voor mij is het niet helemaal scherp wat wij nou een technische wijziging moeten gaan vinden op het moment dat GS het mandaat krijgt om daar wijzigingen in aan te brengen. Ik hoop dat de Gedeputeerde daar nog wat meer duiding op kan bieden. Daar wou ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Smeets van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik stel voor dat we bij politiek falen gewoon de markt afschaffen. Ja, u had hem kunnen verwachten, natuurlijk. Het heeft ons en dit huis wat tijd gekost om tot een goed gezamenlijk resultaat te komen. Maar we hebben natuurlijk ruim anderhalf jaar gewerkt aan dit nieuwe investerings- en uitvoeringskader, en met resultaat, dus gefeliciteerd, collega's, met daarin de kaders voor grote financiële investeringen en samenwerkingen die de Provincie aangaat, en dat allemaal om als PS en de Limburgse samenleving ook meer inzicht en grip te krijgen op onze investeringen en deelnemingen. En we hebben behoorlijke stappen met elkaar gezet door als PS niet alleen te besluiten over het strategisch investeringskader en dat te verscherpen, maar ook over de richtlijnen van het uitvoeringskader. We zijn blij met de factsheet die GS straks moet gebruiken om PS te informeren over iedere stap in dit kader. Ook heeft de SP gevraagd om aanscherpingen van het 'Know Your Customer'-principe, de toevoeging van de GR, en is in de bijlage informatie opgenomen over de rechtsvorm

stichting. Ook staat in het stuk dat we aan de voorkant eisen voor een exit bij deelneming moeten hebben geformuleerd, waarin de beschrijvingen van financiële en inhoudelijke grenzen zijn meegenomen, wat ook voldoet aan de vragen in ons amendement. Wat we in dit stuk nog niet met elkaar hebben geregeld, is de doorvertaling naar de financiële verordening, want de verordening ontbreekt bij dit stuk, terwijl we eerder hadden afgesproken deze gelijktijdig te behandelen. De verordening staat op de controlecommissie, de eerstvolgende, dat heb ik heel goed gezien, ik heb hem ook gelezen, maar dat is een technische commissie en geeft geen ruimte voor politiek debat. Bovendien is een wijziging in de verordening wellicht van invloed op SiS en andersom. Ik ben heel benieuwd hoe de Gedeputeerde reflecteert op de eerdere mededeling die hij destijds heeft gedaan hierover op 30 januari in de Controlecommissie. En we hebben ook niks opgenomen over een gestandaardiseerde rapportage aan PS over deelneming en samenwerking. Ook daar hebben we vaak met elkaar over gesproken en dat mist hierin ook nog. We zeggen wel iets over hoe andere partijen aan ons moeten rapporteren, aan u als GS, maar niet u aan ons als PS. En de afgelopen periode hebben we geregeld met elkaar de wensen en bedenkingen-procedure toegepast en ondergaan, en steeds kwamen we weer op dezelfde conclusie uit. Er is behoefte aan eerst de beantwoording van de vraag waarom willen we deze samenwerking, als tweede de vraag hoe geven we de samenwerking vorm, en als derde wat vinden we dat waard in financiële zin, de 'why, what, how', en dat sluit aan bij de constatering van enkele collega's hier in de zaal. En dan als laatste de afhandelingsbevoegdheid van het uitvoeringskader, beslispunt 4 bij dit voorstel, om technische wijzigingen door te voeren in het uitvoeringskader. Ik snap deze vraag natuurlijk volledig, echter zijn er wel twee zaken. De eerste is dat één keer per periode, dus één keer per vier jaar, een nieuw kader vaststellen, en we hebben het uitvoeringskader expliciet onderdeel gemaakt van besluitvorming. Wij willen eigenlijk heel graag aan de voorkant worden meegenomen over die technische wijzigingen in het uitvoeringskader en niet achteraf. Kan de Gedeputeerde de wijzigingen niet opsparen tot aan de periodieke wijzigingen of evaluatie? Daar wil ik het voor nu even bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de BBB. Dat is de heer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Dank je wel, voorzitter. Laat ik vooropstellen, de verwachtingen waren hoog gespannen, het is de derde keer dat we dit strategisch kader behandelen, al was het maar voor het feit dat ik de afgelopen anderhalf tot twee jaar constant tegen ChatGPT heb moeten zeggen: nee SiS 4.0 is nog niet het geldende kader, kijk naar SiS 3.0. Dat heeft hij intussen begrepen. Maar ik moet er ook bij zeggen dat die verwachtingen en die wachttijd niet voor niks zijn geweest. Ik moet echt zeggen ... Ik moet zowel GS en zeker de ambtelijke organisatie een pluim geven over hoe onze inbrengsten in de vorige sessies zijn geland. Daarmee wil ik niet zeggen dat er geen vragen of opmerkingen zijn. Ik sluit me aan bij de eerdere opmerking van de PvdA over de wensen en bedenkingen. Ik had er zelf ook iets voor voorbereid, maar ik wil nog even de reflectie van de Gedeputeerde daarop afwachten, en misschien dat ik daar in de tweede termijn nog even op kom, en ook op wat mevrouw Smeets van de SP daarover heeft gezegd. Dus dat is wel een belangrijk onderwerp. Even kijken, waar zit ik dan? Dus wat is er goed? Nou, een heleboel. De scope is verduidelijkt, de exitregeling is aangescherpt, het begrip marktfalen is uitgewerkt, er komt een factsheet bij het stappenplan en er zijn aanpassingen gedaan in onder meer de 'Know Your Customer', de hardheidsclausule en het uitvoeringskader, dus goede zetten. Dan wil ik het nog even hebben over de scope. In de bijlage of in de begeleidende brief staat dat SiS 4.0 van toepassing is op samenwerkingsverbanden. Klaar, punt. In het voorstel zelf wordt gesproken over nieuwe majeure samenwerkingsverbanden en significante wijzigingen in bestaande majeure

samenwerkingsverbanden. Onze vraag daarbij is welke onderdelen van SiS 4.0 gelden voor alle samenwerkingsverbanden en welke uitsluitend voor majeure samenwerkingsverbanden of significante wijzigingen? Dan de factsheet. BBB vindt het goed dat die er komt, maar de vraag is: is het een echte toets die aan PS wordt voorgelegd of is het vooral een onderbouwing van de GS-afweging? De factsheet wordt immers ook toegevoegd wanneer PS alleen wensen en bedenkingen kan geven. Onze vraag daarbij is: krijgt de factsheet ook betekenis bij formele besluitvorming door PS of blijft het vooral een verantwoordingsbijlage van GS? Dan de exit. GS geeft aan dat de exitregeling is aangescherpt. Dat is, zoals gezegd, positief, maar BBB wil voorkomen dat de exit opnieuw een nette paragraaf wordt zonder harde werking. Onze vraag daarbij is: welke harde verplichting geldt om bij een substantiële financiële inzet vooraf concrete financiële plafonds, inhoudelijke voorwaarden plus exitvoorwaarden op te nemen, en wanneer besluit PS daarover? Tot slot besluitpunt 4. GS vraagt machtigingen om technische wijzigingen van ondergeschikte aard in het uitvoeringskader door te voeren. BBB begrijpt dat zuiver technische wijzigingen niet telkens naar PS hoeven, maar het moet duidelijk zijn wat technisch en wat niet technisch is. Onze vraag daarbij is: kan GS bevestigen dat wijzigingen die raken aan de positie van PS, financiële risico's, exitafspraken of de toepassing van wensen en bedenkingen, nooit als technische wijziging worden afgedaan? Voorzitter, afrondend, BBB ziet verbeteringen in SiS 4.0, maar betere motivering door GS is niet altijd hetzelfde als meer grip voor PS. De les van de Rekeningkamer is dat grote financiële dossiers harde democratische waarborgingen nodig hebben. Dank je wel, voorzitter.

De voorzitter: Er is nog een vraag van mevrouw Smeets voor u.

De heer Zeedzen (BBB): Ja.

Mevrouw Smeets (SP): Dank u wel, voorzitter. Beslispunt 4, we hebben het daar natuurlijk al met een aantal andere mensen ook over gehad. Ik heb daarvan de suggestie gegeven: is het niet handig om dat gewoon mee te nemen in de wijziging of de evaluatie die we hebben op het SiS? Hoe ziet u dat?

De voorzitter: De heer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): O, sorry, voorzitter, ik was te snel. Dat zou een optie zijn waar ik zeer goed mee kan leven.

De voorzitter: Een vervolgvraag van mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Dus daarmee zegt u eigenlijk dat dit beslispunt niet per se nodig is om een besluit te kunnen nemen op SiS?

De voorzitter: De heer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): In eerste instantie gaat het mij om de verduidelijking, en als dit de strekking is die daar wordt gevolgd, dan is dat een van de opties waar ik mee kan leven, inderdaad.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Hanegraaff van het CDA.

De heer Hanegraaff (CDA): In dit geval ben ik vooral woordvoerder, want mevrouw Depondt is natuurlijk degene die hierover gaat, de grote baas bij ons als het gaat om financiële zaken,

Er wordt gereageerd zonder microfoon [5:51:26:21]: Eigenlijk voor alles.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, eigenlijk voor alles wel, dat is wel waar. Dus ik ga vooral even voorlezen. Het waren ook te veel bladzijden om echt nog een heel sterke mening daarover te vormen, dus ik ga in dit geval eventjes gewoon voorlezen. Ik wou trouwens eigenlijk beginnen met wat heeft het lang geduurd, maar toen was de eerste zin van mevrouw Depondt: 'Goed dat er wat langer de tijd is genomen.' Dus dat punt valt dan meteen weg. Dus: 'Goed dat er wat langer de tijd is genomen voor dit stuk, juist omdat de reikwijdte breder is dan de versie 3.0. In november 2025 lag er in de basis al een goed stuk, maar zaten er naar onze mening nog een aantal onduidelijkheden in. Met name de definitie van marktfalen is bij een investerende Provincie, zoals wij, zeer relevant. Wat is de balans tussen ruimte geven en begrenzen? Belangrijk voor ons is dat publiek en provinciaal belang leidend blijft. Dat lijkt een open deur, maar onze beleidskaders zijn best ruim gedefinieerd, en onder het versterken van de regionale economie kan heel veel vallen. Dat vraagt dus wel degelijk om een scherpe afweging van wanneer wel en wanneer niet. De factsheet die wordt geïntroduceerd, zal daarin zeker gaan helpen.' En dan complimenten voor het stuk dat nu voorligt, Die krijgt u niet zomaar van mevrouw Depondt, dus steek die in uw zak. En dan komt er een zin die ik nog nooit heb gehoord van mevrouw Depondt: 'Geen verdere vragen of opmerkingen.'

De voorzitter: Dank u wel. Dat was kort maar krachtig. En dan tot slot de heer Nijskens van de VVD.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, voor ons is het een hamerstuk. Ik zal het even toelichten, maar wellicht, gezien de vragen die zijn gesteld, moet ik die conclusie nog even uitstellen. Ik vond het wel mooi dat mevrouw Smeets, geloof ik, over de financiële verordening begon. En ik zei nog in de Controlemissie: laten we die nou gewoon behandelen op 30 januari, dan kunnen we een vastgestelde of in ieder geval een besproken financiële verordening gebruiken bij de behandeling van SiS 4.0. Maar de Controlemissie heeft in haar wijsheid anders besloten, dus ik vreesde al bijna van hier komt weer een kip-en-ei-discussie over dat dadelijk het stuk niet rijp is omdat de Controlemissie nog niet technisch op de financiële verordening heeft gehandeld, terwijl we ...

De voorzitter: Ik ga u even onderbreken, want de heer Zeedzen heeft een vraag voor u.

De heer Zeedzen (BBB): Ja, een heel korte vraag. Volgens mij, als ik me goed herinner, vond u de vorige versie ook al een hamerstuk, toch?

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Volgens mij wel, hè? Ja, volgens mij wel. Maar alle gekheid op een stokje, dat is natuurlijk wel wat er gebeurt. We hebben twee stukken aan elkaar gekoppeld die in verschillende gremia worden behandeld, en waarbij het ene gremium ook nog met heel veel gelijkkluidende namen bezet is als het andere gremium. En dat het ons niet lukt om daar overeen te stijgen en in feite door te pakken op geagendeerde stukken, is op zich geen verwijt, maar dat is eigenlijk misschien ook wel een heel goede rol-invulling van de commissie. Voorzitter, want op die manier ... Want wij hebben

afgesproken dat we iedere coalitieperiode een nieuwe verordening en ook een nieuwe SiS 4.0, nee, niet 4.0, in ieder geval een geactualiseerde SiS formuleren. Dus de vraag van mevrouw Berghorst klopt, denk ik, niet helemaal, want in het stuk staat 'coalitieakkoord' en bij wat vast is gesteld staat 'coalitieakkoord 2023-2027'. Het is waarschijnlijk een verduidelijking onder Ad 1 op die bewuste passage, maar ik hoor het graag dadelijk van het College. Dan een paar misschien deels technische vragen. Er is gereageerd op toezegging 9782 over het faillissementsrecht in het geval van intellectueel eigendom of patent en er staat in de reactie waarmee de toezegging is afgedaan dat we een pandrecht kunnen vestigen. En ik vind het een beetje een open deur, maar gaan we dat dan ook doen? En als we dat gaan doen, met welk afwegingskader doen we dat? Een volgende vraag is, en daar is ook al wat over gesproken, dat is misschien wel tricky dat ik hem gewoon stel: in hoeverre is het niet verkrijgen van een bancaire financiering marktfalen? Kijk, het is heel vaak marktondersteunend als wij op zo'n moment als Provincie of als overheid bij willen springen, en dan is het wel de vraag: is het niet marktfalen? Er was ook net het leuke debat met de heer Sol, en ook de heer Hanegraaff, van als je dus zegt dat op bepaalde beleidsterreinen de politiek, misschien een ander gremium van de politiek dan de provinciale, faalt, moeten wij dan in dat gat springen. Wij doen dat ook als gemeenten falen. Onze partij is er vrij huiverig voor om dat gewoon zeg maar consequent te doen. Maar ja, dat zou wel een heel wezenlijk onderdeel zijn van waar kunnen we nog met ons geld terecht als we zo strak in de leer zitten, want het is al vrij gauw politiek falen, want marktpartijen reageren op omstandigheden. En het voorbeeld van u, de circulaire bedrijven, die zijn in feite in een gat in de markt gesprongen, en die hebben de risico's te laag ingeschat dat de politiek wellicht te traag is in haar besluitvorming. Dus ik vond het een heel interessante discussie, en daar moeten we eigenlijk niet op dit stuk op doorgaan, maar als je dat nagaat, wanneer kunnen we nog samenwerken als je zo eng naar definities kijkt? Dan ...

De voorzitter: De heer Sol heeft nog een vraag voor u.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, ik kan het natuurlijk niet nalaten om nu even een tegeninterruptie te plegen, want ik ... Kijk, die discussie over die circulaire bedrijven is van een wat andere orde dan het punt wat de heer Nijskens ook terecht aanhaalt van als een bank niet wil financieren, is er dan sprake van marktfalen, zeker als de partij die de financiering vraagt ook niet wil overwegen om eventueel naar een andere bank te stappen, want dat was daar ook aan de orde. U roept de vraag op, maar durft u hem ook te beantwoorden?

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Nee, die durf ik niet te beantwoorden, dat zeg ik ook heel eerlijk, want daar zitten voor mij toch wat te grote consequenties aan. Dus ik hoor liever hoe GS dat invult, want in het stuk staat ook de informatievoorsprong van de partner waar je zaken mee doet. En dat speelde dus ook bijvoorbeeld bij die circulaire bedrijven, maar dat kan ook spelen bij een financier. En dat informatieverschil wil niet direct zeggen dat die investering voor die bank echt onrendabel is, want ik heb echt afwijzingen gehoord van ondernemers dat je denkt van hoe is het begot mogelijk, waarbij een ... En dan toch doet een bank het niet, zelfs de casus van Toverland, bij wijze van spreken, dat je denkt van wat speelt hier. Dus ik wil heel graag de reactie van ... En afhankelijk van het antwoord, laat ik me misschien dan toch verleiden tot een antwoord. Dan staat er ook nog een passage in over dat SiS 4.0 voor alle samenwerkingsverbanden geldt. De heer Zeedzen had er ook al een vraag over. Volgens mij is 'majeur'

overal doorgestreept, maar betekent dat ook met terugwerkende kracht? En volgens mij hoor ik al het belletje.

De voorzitter: Klopt.

De heer Nijskens (VVD): Dan zal ik de rest voor de tweede termijn bewaren.

De voorzitter: Dat is prima. Dank u voor uw eerste termijn. Dan kijk ik naar het College voor de eerste termijn. U heeft 38 minuten.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel, voorzitter. Dank u ook aan de commissie voor de reflecties op het stuk wat voorligt. Ik denk dat we met z'n allen kunnen constateren dat we, gelet op de laatste behandeling, een behoorlijk aantal stappen vooruit hebben gezet met elkaar. Dat hadden we ook niet gekund, in alle eerlijkheid, zonder dat we met elkaar heel kritisch hebben gekeken naar de twee voorliggende stukken, zo simpel is het ook. We zien natuurlijk ook in de behandeling nu dat al ga je nog met een strategisch kader werken, wat als een soort van moeder over alle toekomstige besluiten wordt gelegd, er altijd nog ruimte is voor interpretaties, maar vooral ook voor politieke ideologieën. En dat vind ik altijd een mooie constatering, want dat betekent ook dat de politiek een plek krijgt in de besluiten die we met elkaar nemen. En ik denk ook dat we ... Dus ik zou dat bijzonder onsympathiek vinden als we een aantal richtlijnen met elkaar kunnen vaststellen waarin die ruimte er niet meer zou zijn, want dan kun je ook niet meer het verschil maken met elkaar. Maar ik constateer ook in de discussies die ik hier zojuist heb gezien dat die politieke ideologieën echt nog wel van zich doen spreken en dan ook van invloed zijn op de besluitvorming die je al dan niet gaat nemen.

De voorzitter: Nee, praat maar verder.

Gedeputeerde Satijn: O, ik dacht de heer Nijskens, maar ...

De voorzitter: Nee.

De heer Nijskens (VVD): Het moest naar de voorzitter, niet naar u.

Gedeputeerde Satijn: Nou ja, dat is oké. Dus het is fijn dat we tot dat punt met elkaar zijn gekomen. Er zijn een aantal heel duidelijke vragen gesteld, die zullen we ook gaan beantwoorden, maar ik wilde toch beginnen met het feit en de constatering dat ik met u veel waardering heb voor het werk van het team van ambtenaren wat hier de afgelopen maanden aan heeft gewerkt, die ook alle opmerkingen die u heeft gemaakt, en alle behandelingen, dus niet alleen het feit dat we een aantal zaken aangescherpt hebben met elkaar, maar ook al die behandelingen die hier hebben plaatsgevonden ook hebben teruggeluisterd, al die punten die u belangrijk heeft gevonden, ook hebben verwerkt in het stuk. Dan kom ik bij de vragen, voorzitter, om bij de PVV te beginnen. 'Technische wijzingen van ondergeschikte aard' is een term die wat vragen oproept, zeker als het gaat over de verhouding tussen PS en GS. U moet er niet meer in lezen dan dat er wet- en regelgeving kan veranderen, dat er bepaalde voorwaarden kunnen veranderen van externen die van invloed zijn op afspraken die je met elkaar gemaakt hebt, en zo moet u dat lezen. Dus dat gaat niet over de positie van PS. We willen wel altijd de rapportages en de uitvoering van

besluiten natuurlijk zo actueel en ook zo rechtmatig mogelijk houden, en dat betekent dat je soms gewoon ook technische, en daarom noemen we het ook 'technische', wijzigingen moet overnemen. En u vroeg ook van kunt u dan ook laten weten wat dan een geschikt moment daarvoor is. Althans, u zegt van doe daar een voorstel voor. Het lijkt mij niet verstandig per wijzing die optreedt een mededeling portefeuillehouder naar de Staten te sturen, want bij ieder stukje wetgeving wat verandert, krijgt u dan een mededeling waarvan u zich gaat afvragen wat het eigenlijk betekent, maar dat we dat wel periodiek met elkaar gaan doen. En een moment zou kunnen zijn bij een bepaald moment in de P&C-cyclus, ik noem maar iets, of de update van het kader. Dus daar wil ik graag met u over van gedachten wisselen wat dat goede moment zou zijn, en u moet daar dus niet meer achter zoeken dan dit. Dus als het gaat over de positie van PS, als het gaat over de financiële risico's, als het gaat over wezenlijke risicoveranderingen in het project, als het gaat over gewijzigde politieke omstandigheden, want daar gaat het vaak over in dit soort zaken, dan bent u gewoon aan zet, zo simpel is het, maar dat is niet wat deze bepaling inhoudt.

De voorzitter: De heer Sol heeft daar een vraag over.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u. Dank voor deze duiding. Dat helpt, in ieder geval. Is het idee van er is een externe aanleiding om iets technisch te wijzigen ook echt limiterend bedoeld?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ik snap niet helemaal wat u bedoelt, maar u bent goed in het geven van voorbeelden, dus ik ga u om een voorbeeld vragen.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dat vind ik nu even een lastige, maar wat ik bedoel is van is dat ook dan de enige reden om een technische wijziging door te voeren als er in de buitenwereld, in de wet- en regelgeving om ons heen iets verandert of zou dat ook een interne motivatie kunnen zijn?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ik zei net dat het ook intern zou kunnen zijn dat als er natuurlijk andere besluiten worden genomen rondom processen en procedures in dit huis, waarschijnlijk door u, dat die dan van invloed kunnen zijn, maar als het goed is, als zo'n voorstel voorligt, wordt u daar ook op gewezen, maar ik sluit dat dus niet uit.

De voorzitter: Mevrouw Jiménez-Hastenrath.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dank u wel, voorzitter. Maar mag ik dus concluderen dat wanneer er bijvoorbeeld een wetsverandering of dingen optreden die de financiële drempelwaarden, risico's of exit criteria raken, dat u altijd terugkomt naar PS? Kan ik dat als een toezegging zien?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: U mag het als een toezegging zien, maar dat is zoals het gaat werken, dus dan blijven we elkaar toezeggingen toezeggen, waar ik op zich niks op tegen heb, maar dat is wel hoe het systeem zou gaan werken, dat als er andere criteria of andere situaties zich voordoen dan datgene wat ik zojuist heb gezegd, dan bent u gewoon weer aan zet, dan komt het aan u voor te liggen, dus dat is eigenlijk zoals het strategische kader gaat werken zodra u hierin toestemt. Als u een toezegging wilt, dan wil ik dat best doen, maar in de praktijk, en daar kom ik zo meteen ook bij de heer Meulenberg op, die natuurlijk ook een heel goede vraag heeft gesteld over hoe gaan we nou die ESG-doelen, bij wijze van spreken, daar heeft u ook een vraag over gesteld, daar kom ik ook op terug, nou precies volgen. U moet het zien als een soort van een moederdocument waaronder al die PS voorstellen in de toekomst komen te hangen, en in dat betreffende PS-voorstel wordt besproken, onder dit kader, hoe we dat met elkaar gaan doen. En dan heeft u op dat moment als Staten ook alles te zeggen over hoe we dat met elkaar gaan doen voor dat onderwerp wat dan voorligt. Dus dit is een soort van paraplu en daaronder komen allerlei voorstellen te hangen, en per voorstel gaat u het dan ook met elkaar hebben over hoe gaan we dat met elkaar aanpakken, welke tijdslijn zit eronder, maar dan wel gespecificeerd op het onderwerp waar dat PS-voorstel over gaat. En dat geldt dus ook voor het antwoord op uw vraag als het gaat over die ESG-doelen. Dat is geen harde voorwaarde, maar we hebben natuurlijk hier wel duurzaamheidsbeleid, en daar proberen we op een goede manier vorm en inhoud aan te geven. En daarom is het ook wel belangrijk dat we dat blijven volgen en dat het ook in dit kader is opgenomen dat de implementatie daarvan voor ons van belang is, en dat we dat ook heel graag transparant willen maken voor u als Staten en dat u daar ook een besluit over kunt nemen, er kennis van kunt nemen en er een gesprek over kunt voeren met elkaar.

De voorzitter: Mevrouw Jiménez Hastenrath.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dank u wel, voorzitter. Maar kan dat dan dus ook een uitsluitingscriterium gaan worden als we niet voldoen aan deze doelen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Zoals gezegd, het is wat ons betreft geen harde voorwaarde, maar daarin ziet u bijvoorbeeld dat er een stukje wetgeving in ontwikkeling is. Dat zou bijvoorbeeld uiteindelijk zo'n technische richtlijn kunnen zijn dat het verplichtend wordt voor eenieder, zal ik maar zeggen, en dan heb je eraan te voldoen. Op dit moment is dat nog niet zo, dus daarom zeg ik dat het ook geen harde voorwaarde is en kun je het ook niet gebruiken als uitsluitingsvoorwaarde, maar als er in de toekomst wetgeving komt waardoor dat wel zo is, dan hebben we dat gewoon te volgen, dan is dat gewoon dwingend recht. Ja? Dank je wel. Dan ga ik naar de partij van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Niet alleen van mij, maar ...

Gedeputeerde Satijn: U bent wel van de Partij van de Arbeid, hè?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik ben wel van de Partij van de Arbeid.

Gedeputeerde Satijn: Ik heb iets op de gang gehoord over socialisme, maar dat ... De behandeling van het Statenvoorstel wensen en bedenkingen. In principe zijn er een aantal mogelijkheden waarop natuurlijk voorstellen worden voorgelegd aan u. En ik weet ook dat er in de discussie die u zelf noemde daar ook bij de Staten wat vragen over zijn gesteld. Als ik me niet vergis, is er ook een afspraak over gemaakt in het Presidium om het daar eens een keer goed met elkaar over te hebben, ook de inzet van de wensen en bedenking ten opzichte van reguliere Statenvoorstellen. Kijk, budgetrecht, ten principale, ligt bij u. Dat gaat via een regulier PS-voorstel. Daarin worden financiële afspraken gemaakt, en daarnaast is er een wensen en bedenkingen-procedure. Dat is gewoon in de Provinciewet vastgelegd. Die kunnen gelijktijdig worden ingezet, dat kan. Op de ... [6:07:54:18] van volgorde kom ik zo meteen even terug, daar is ook een vraag over gesteld, Maar het kan allebei. Maar wat ik niet wil limiteren hier vandaag, is dat er, volgens mij, gevraagd is om een gesprek met elkaar om dat gewoon goed met elkaar te bespreken, wanneer zetten we dat nou in en op welke manier gaan we dat met elkaar doen. Dat gesprek wil ik eigenlijk niet doorkruisen hier. Ik snap heel goed dat u daar vragen over heeft, maar dat vind ik wel belangrijk dat we dat ... Het is een toezegging van onze CdK geweest dat we dat gesprek wel met elkaar gaan voeren, maar feitelijk kun je in één behandeling zowel een wensen en bedenkingen-procedure als een regulier PS-voorstel doen. Dat is niet gelimiteerd, dat mag gewoon, alleen is het wel handig, denk ik, en daar hebben wij natuurlijk lering uit getrokken vanuit de behandeling die we hebben gehad, om aan de voorkant goed met elkaar af te stemmen wat je van de Staten gaat vragen en hoe duidelijk dat is.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik vraag mij dus af of dit klopt, want als je nou de bepaling op pagina 22 van SiS 4.0 leest, dan staat er: 'Voorafgaande goedkeuring van PS wordt gevraagd in situaties dat GS een samenwerkingsverband willen aangaan of continueren dat past binnen de kaders van het vastgestelde beleid, maar buiten de kaders van de begroting valt.' Artikel 8 financiële verordening. En als je dan die financiële verordening erbij pakt, dan staat daar expliciet in artikel 8, lid 1, onder 3 een separaat Statenvoorstel. Dus volgens mij interpreteert u hier nu iets wat er niet staat. En het mag omdat we allemaal niet zeggen dat het niet mag, maar als ik hier nu strikt lees wat hier staat, dan mag het. Op basis van onze eigen regels spreken wij iets anders met elkaar af, en als ik mijn collega's zo in de wandelgangen hoor over hoe wij over deze wensen en bedenkingen-procedure denken, is dat ook de wens van de Staten. Dus dan is het, denk ik, goed dat we even heel zorgvuldig kijken naar wat bedoelen we nou met deze passage. Wat mij betreft bedoelen we met deze passage dat het dus niet meer gaat voorkomen dat je een wensen en bedenkingen-procedure en een budgetvraag in één besluit propt. Dat is wat hier volgens mij staat. En als het College daar een andere visie op heeft, dan moet er of iets aangepast worden in SiS of we gaan het doen naar de letter van SiS, en naar de letter van SiS wordt er gevraagd om voorafgaande goedkeuring van PS.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dit is precies wat ik probeerde te voorkomen, niet zozeer dat we duidelijkheid naar elkaar scheppen, want we willen duidelijkheid hebben, maar niet dat we in een discussie terechtkomen waar we meer onduidelijk naar elkaar gaan worden. Dus ik wil even vragen, voorzitter, dat ik er even in het tweede termijn op terugkom, dan kunnen we het even zorgvuldig met elkaar doornemen,

want, nogmaals, dit is belangrijk voor u. Ik ben bekend met het feit dat dat tot opmerkingen heeft geleid, laat ik het even zo zeggen, en ik wil gewoon dat we daar het goede antwoord op geven. Maar ik heb ook gezegd, en daar begon ik mee, er is natuurlijk ook een afspraak over gemaakt vanuit het Presidium, ook met de CdK, om het hier met elkaar over te hebben. Dat wil ik ook niet doorkruisen, bij wijze van spreken. Niet dat u dan geen antwoord krijgt vandaag, maar we willen het allemaal met elkaar zorgvuldig doen, zodat we met elkaar gewoon de duidelijkheid hebben die u toekomt, want daar gaat het uiteindelijk om. Dat is wat we proberen te beogen. U heeft natuurlijk volstrekt gelijk, dan kom ik op de tweede vraag, over het feit dat we natuurlijk in het kader altijd moeten verwijzen naar het dan geldende beleidskader en niet zozeer naar het nu afgebakende coalitieakkoord dan wel beleidskader wat voor nu geldt. Daar heeft u volstrekt gelijk in, dus dat zullen we aanpassen in het document. Dan kom ik bij D66 uit. Ik had al één vraag over die indicatoren benoemd. U had de vraag: hoe en tijdig wordt PS meegenomen, is hier een tijdlijn voor? Dat zal in de factsheet worden meegenomen en in de wijze waarin de stappen van het SiS zijn uitgewerkt. Dus per Statenvoorstel krijgt u dat dan te zien, te lezen, en dan kunt u daar het gesprek over voeren met elkaar en met ons. Dan is er de balans tussen maatwerk en consistentie, of de consistentie van het maatwerk, de hardheidsclausule. Dat zal ook in de factsheet worden meegenomen. Dus die factsheet is er op het verzoek van de Staten gekomen om toch voor een aantal stappen heel zorgvuldig te kunnen zien hoe die zijn genomen door het College van GS als voorstel naar u toe. En dat kunt u dan ook volgen en ook daar het gesprek over voeren, en dan kunt u ook zien dat de hardheidsclausule, althans dat is de intentie van het College als het nu wordt gehanteerd, maar ook voor de toekomst, wat mij betreft, alleen voor zeer uitzonderlijke gevallen wordt gebruikt, en de laatste keer dat het gebruikt is, was bij corona. Maar nogmaals, het is iets wat is voorgevallen, en daar moeten we in ieder geval voor de toekomst ook op voorbereid zijn. Een goede vraag van u is van hoe trekt u nou lering uit alles wat er in het verleden is gebeurd? Nou, volgens mij is dat een gesprek wat we hier bijna permanent met elkaar voeren. U kunt naar uw buurman kijken, die heeft een heel goede opmerking gemaakt als het gaat over het volume van een aantal zaken die we hier voorleggen. Het is niet zozeer dat de kwantiteit telt, maar dat we echt op een zorgvuldige manier met elkaar hier gesprekken over voeren hoe in het verleden zich projectinvesteringen hebben voorgedaan en wat we er achteraf van vinden. Natuurlijk is er altijd een risico in, en dat hebben we ook gezien met een aantal andere casussen, daar gaan we straks ook nog eentje over bespreken, dat je op het moment dat je een besluit neemt, ziet dat het een mogelijk goede investering dan wel project is, en dat dat een decennium later op een andere manier kan worden geïnterpreteerd. Dus je kunt het nooit helemaal voorkomen dat je investeringen doet of besluiten neemt waarvan je achteraf zegt: met de wetenschap van nu had ik dat anders gedaan of moeten doen. Dat is ook niet de intentie van het stuk, maar u kunt van mij aannemen dat daar waar het gaat over het nemen van besluiten over het oprichten van vennootschappen of dochtervennootschappen of hoe dan ook, of andere investeringen aan de voorkant, we scherp met elkaar het gesprek voeren over wat ligt hier voor, wat hebben we daar al van gezien in het verleden of hoe zien we onze Staten reageren op dit soort voorstellen. Dus los van het feit wat we allemaal hebben vastgelegd, is er ook een vorm van bewustwording bij het College dat we per casus goed elkaar de vraag stellen: wat gaan onze Staten hiervan vinden, en past het niet alleen binnen de kaders, maar past het ook binnen het klimaat waar we ons nu in bevinden. Dus ook, ik zou bijna zeggen, op de niet formele wijze wordt hiernaar gekeken. Ja, de heer Van Est heb ik al buitengewoon gecompimenteerd met zijn scherpzinnigheid over natuurlijk het tellen van het aantal pagina's en het aantal documenten dat is bijgevoegd. Het is natuurlijk zo dat, en dat bedoel ik niet als een jij-bak, dat de Staten ook echt hebben gevraagd om alles bij elkaar te kunnen behandelen en vooral ook het uitvoeringskader te bespreken, samen met het strategisch kader, plus nog

een keer goed inzicht te krijgen in de wijzigingen die hebben plaatsgevonden. Het is de derde keer dat we dit met elkaar bespreken, en dan kom je opgeteld tot een aantal pagina's, en daar bent u de gelukkige ontvanger van geweest, samen met uw collega's. En ik snap dat dat zeker voor het bestuderen ervan niet altijd bevorderlijk is voor het tijdsbeslag wat u dan daarin wilt steken, maar dat is wel wat we hebben gemeend aan u te moeten voorleggen. Zijn alle onvoorzienbare situaties hiermee afgedekt? De vraag stellen, is hem natuurlijk beantwoorden, zou ik willen zeggen. Wat ons betreft kun je die garantie nooit geven, maar heb je het in ieder geval wel met elkaar een aantal keren al, en niet alleen in dit verband en niet alleen met dit voorstel, dat is althans de observatie op dit moment van het College, op een heel doorwrochte manier met elkaar gehad over waar zijn we van en wat willen we met elkaar. En dan, zoals ik al aan het begin zei, wat ik dan wel heel prettig nog steeds vind, is dat er ook nog heel veel ruimte is voor partij-ideologische standpunten over hoe je met zaken kunt omgaan, en dat zullen we ook zeker niet moeten willen wegorganiseren. Dan kom ik bij mevrouw Boven uit. Is het de bedoeling van het strategisch kader dat sommige definities ruim zijn geformuleerd? Goed, hier zit een observatie, omdat wij vooral vinden, als je het ook hebt over het vormen van een kader wat uiteindelijk zijn weerslag krijgt op alles wat we met elkaar doen voor onze maatschappij en voor het maatschappelijk verkeer, want daar hebben we een hoge functie in als Provincie, dat het dus ook aansluit bij dat maatschappelijk verkeer. Dus die definities die u vindt, die vinden wij heel erg passen bij het algemeen maatschappelijk verkeer. Daarom hebben we ze gekozen zoals we ze hebben gekozen, en we hebben ze wel, daar waar het kan of daar waar het nodig was, aangepast aan de specifieke context van onze Provincie. Dus we wilden ze wel ook ruimer houden, niet te ruim, maar wel toepasbaar binnen de algemeen geldende regels in het maatschappelijk verkeer. U had nog een vraag over de deskundigheid: hoe wordt in het toekomstige voorstel voor het samenwerkingsverband voldoende deskundigheid geborgd? De vorige keer hebben we het er ook over gehad. Zo'n businesscase die komt voor te liggen, of een plan of een voorstel dat wordt voorgelegd, wordt door zowel interne en, waar nodig, ook externe deskundigen beoordeeld, en conform het stappenplan beoordeeld tot de keuze en de rol van de Provincie en de keuze van het instrument. Dus aan de voorkant zitten we wel te kijken naar wat wordt er van ons gevraagd en hebben we daar voldoende interne kennis van. Zo niet, betreft het een voorstel waar we ons niet voldoende over kunnen uitspreken, dan wordt dat wel extern aangehoord en dan wordt op dat moment ook bekeken van welk instrument kiezen we nou en in welke vorm gaan we dat met elkaar doen. Dat is zoals we dat doen. En als dat leidt tot het oprichten van bijvoorbeeld een verbonden partij waarbij wij als aandeelhouder gaan optreden, bijvoorbeeld als je het hebt over de bemensing daarvan, want dat zou externe deskundigheid kunnen zijn, dan hebben we daar weer een beleid voor en ook een selectietraject voor het instellen van bestuurders en toezichthouders. We letten er ook wel heel sterk op, ook in toenemende mate overigens, ook gelet op datgene wat er in het verleden is gebeurd, dus ook hier weer aansluitend bij wat de heer Mullenberg zei, dat als wij bijvoorbeeld mensen gaan werven die deel gaan uitmaken van bepaalde vennootschappen, dat ze voldoende kennis hebben van het beoogde doel van de vennootschap, maar ook van de rol die ze gaan vervullen binnen die vennootschap. Dus dat is wat ik daarop kan zeggen. U zei het gemeenschappelijk belang is een voorwaarde. Is er ook expliciete aandacht voor tegenstrijdige belangen bij verbonden partijen? Nou ja, aan de voorkant maken we een stakeholdersanalyse. Dan zal ook moeten blijken of er sprake is van datgene wat u schetst, want eventuele tegenstrijdige belangen worden daarbij in kaart gebracht, en dat kunt u ook zien in hoofdstuk 7.4 van het strategisch kader. Over de procedure PS heb ik zojuist met mevrouw Berghorst al even gesproken. Daar kom ik zo meteen de tweede termijn nog even op terug, in alle zorgvuldigheid. En dan de vraag der vragen: wat zou anders zijn verlopen als SiS 4.0 eerder was vastgesteld? We hebben natuurlijk een aantal voorstellen in het korte

verleden hier op tafel gehad, waarbij ook u de vraag heeft gesteld, althans u, de Staten de vraag hebben gesteld: wat was er nou gebeurt als SiS 4.0 niet was vastgesteld? We hebben dat ook als College gemeend zodanig te moeten inrichten dat we toen ook al hebben opgenomen in het voorstel, dat heeft u kunnen zien, dat het SiS 3.0 nog steeds van toepassing was, nog steeds is, maar dat we het wel langs de kaders, althans de voorgenomen kaders van SiS 4.0, hebben voorgelegd aan u. Dus de facto zou u daar waarschijnlijk dan niet op een andere manier naar hebben gekeken dan dat we dat op dat moment hebben gedaan. Wat we nu wel hebben, als dit voorstel wordt aangenomen, is dat we via die factsheet u natuurlijk veel beter in een positie stellen om een aantal zaken die voor u van belang zijn goed in beeld te krijgen, en daar met elkaar het gesprek over te voeren. Dat hadden we voorheen natuurlijk niet.

De voorzitter: De heer Sol heeft daar een vraag over.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u. Hoever gaat u daarin terug in uw analyse? Want ik bedoel, van een aantal recente voorstellen weet ik dat, heb ik dat ook gelezen, maar als we iets verder terugblikken?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Heeft u een voorkeur voor een termijn?

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Het ligt voor de hand om nu MAA te noemen, maar ... Misschien ... Nou, laat ik een wat lastiger, in ieder geval politiek wat lastiger, voorbeeld voor ons nemen: de additionele investeringen in Mijnwater.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Wat ik mij kan herinneren, en nogmaals, ik moet even teruggrijpen op mijn herinnering en ik word er ook niet jonger op, zoals u weet, daar waar het ging over bijvoorbeeld investeringen in Mijnwater, als er een besluit is genomen, dan is het besluit genomen naar aanleiding van de strategische kaders die op dat moment van toepassing waren. En als je het doorvertaalt langs de lijn zoals we dat nu zeggen, en stel je zou nu een vervolginvestering krijgen op een aantal zaken, dan zul je die factsheet wel moeten meenemen nu. Kijk, ik kan lastig inschatten wat dat in uw hoofd of in mijn hoofd of in welk hoofd dan ook anders zou hebben opgeleverd ten aanzien van de beoordeling. Ik vind het ook altijd wel lastig, en dat merkt u ook aan mij, niet zozeer dat ik niet met u direct daar het gesprek over zou willen voeren, want ik weet precies wat u bedoelt, maar het gaat er vaak om dat op het moment dat je een besluit hebt genomen naar aanleiding van de kaders die op enig moment van toepassing zijn en je bent twee jaar verder en wij zitten ergens op een terras met elkaar het nog een keer te evalueren, dan zou je op dat moment andere informatie kunnen hebben dan op het moment dat je hem neemt, en dat vind ik altijd een beetje lastig in dit soort situaties. Niet dat ik me daar buiten wil stellen, maar je hebt een kader, dat wordt regelmatig geüpdatet, dus ik hoop voor u dat er na SiS 4.0 op enige termijn ook SiS 5.0 komt, en daar zullen zaken in worden verscherpt, maar dat betekent niet dat je met diezelfde bril terug kunt kijken naar twintig jaar geleden toen u ooit eens een keer een kritisch besluit heeft genomen.

De voorzitter: De heer Nijskens heeft ook een vraag.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, Mijnwater zat natuurlijk ook in het ZRK-rapport, maar dat vind ik nou bij uitstek het verkeerde voorbeeld, want daar stond juist in het voorstel dat we gingen afwijken van SiS 3.0. Dus PS heeft in al haar wijsheid besloten om juist niet volgens de kaders die we hadden afgesproken te handelen. En bij MAA is gewoon volgens SiS 2.0 gehandeld, als ik het me goed herinner. Daar wordt door iemand nee geschud. Maar in ieder geval, Mijnwater zat niet ... En bij Greenport Venlo hebben we ook bewust afgeweken. En ik heb het heel bijzonder gevonden dat een ZRK-report, wat feitelijk oordelen velt over drie casussen waarin PS in haar wijsheid de geldende kaders niet heeft toegepast omdat ze het belang van het besluit in ieder geval in meerderheid groter vonden dan het aan de eigen kaders houden, leidt tot dit lijvige boekwerk waarin wij in ieder geval onszelf, het College en de organisatie met enorm veel meer werk opzadelen, dus ik blijf het echt heel bijzonder vinden.

De voorzitter: Dat was inderdaad geen vraag, maar een opmerking. Ga uw gang.

Gedeputeerde Satijn: En ook geen vraag aan het College, merk ik even op. Dan kom ik bij de heer Sol uit. Impliceert samenwerking dat de Provincie nergens 100% aandeelhouder van is? Nou, vennootschappen waar de Provincie de enige aandeelhouder is, bieden natuurlijk de mogelijkheden voor andere partijen om toe te treden. Dat hebben we bijvoorbeeld ook gezien bij BFF, die mogelijkheid wordt ook opengehouden. Dus wat dat betreft kan dat juist aantrekkelijk zijn om als overheid wel die eerste stap te nemen. Maar ik snap, denk ik, heel goed wat u bedoelt, maar wij vinden het wel verstandig om het met elkaar te doen. En soms is het ook nodig om juist die investering die we met elkaar nodig achten, voor een ontwikkeling die we met elkaar willen organiseren, wel mogelijk te maken. De vraag over wat een technische wijziging is, heb ik al beantwoord. Dan kom ik bij mevrouw Smeets van de SP uit over de financiële verordening. O, excuus.

De voorzitter: De heer Sol heeft nog een vraag.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u. Ik had ook een opmerking gemaakt over het instrument dat de Provincie zelf geld uitleent aan een partij. Ik zou het daar, even los van de casus Toverland, waar we het natuurlijk over hebben gehad, toch op prijs stellen om in algemene zin een reflectie te horen van GS over waarom we het belangrijk vinden dat we dat kunnen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Daar kom ik in de tweede termijn dan even op terug, voorzitter. Die had ik niet zelf voorbereid. Dan kom ik bij mevrouw Smeets over de financiële verordening. De heer Nijskens schetste het al. Schetste hij het niet? We hebben voorgesteld aan de Controlemcommissie om de financiële verordening eerder te behandelen dan SiS 4.0. Dat is niet besloten. De Controlemcommissie heeft anders besloten. We hebben dat te volgen.

Mevrouw Smeets (SP): Ik kom er zo op terug.

Gedeputeerde Satijn: U komt er zo op terug. Wat belooft dat?

Er wordt gereageerd zonder microfoon [6:25:46:09]

Gedeputeerde Satijn: Ik hoop het niet, maar ... De vraag over de technische wijzigingen heb ik ook beantwoord. Kan GS het voorstel in een drietrap voorleggen? Nou, de voorgestelde betrokkenheid van PS in een drietrap gaat verder dan wettelijk is vereist. Dat gaat feitelijk over wil PS de samenwerking, hoe wordt de samenwerking verder ingericht en wat is de samenwerking PS financieel waard. Dat zijn de stappen die je zou doorlopen, als antwoord op uw vraag. Dan kom ik uit bij de heer Zeedzen. Het strategisch kader en uitvoeringskader zijn van toepassing op alle samenwerkingen. Dat is het antwoord op uw vraag. U stelde de vraag: krijgt de factsheet ook betekenis bij formele besluiten? De factsheet geeft PS informatie over hoe de stappen in SiS zijn ingevuld en maakt daardoor onderdeel uit van uw beraadslagingen, als zodanig, en is dus uiteindelijk ook onderdeel van de besluitvorming. En u kunt dat ook gewoon meenemen in uw standpuntbepaling als verwijzing naar de informatie die is aangeleverd. Welke harde verplichting geldt er om bij substantiële inzet vooraf exit-voorwaarden vast te stellen? Exit-vereisten voor verbonden partijen zijn exclusief opgenomen in het uitvoeringskader, dat staat bij 6.5. En bijvoorbeeld bij de oprichting wordt expliciet geborgd dat GS periodiek de inhoudelijke en financiële grenzen beoordelen en daarover weer rapporteren aan u, en op die manier kunt u dat dan ook weer volgen. Kan GS bevestigen wanneer technische wijzigingen niet van toepassing zijn? Ik heb dat zojuist uitgelegd. Het gaat over zaken waar u feitelijk ... Ik moet dat goed zeggen. Het gaat over zaken die niet politiek zijn. Dus als het gaat over echt politieke afwegingen, dan bepaalt u de facto ook, op het moment dat u het voorstel ook behandelt, wat u dan belangrijk vindt. Dat is de eerste voorwaarde. De tweede voorwaarde is dat GS dat ook beoordeelt als zodanig, maar ik heb al eerder toegelicht wat dat voor ons betreft kan zijn. Veel dank aan mevrouw Depondt, mijnheer Hanegraaff, voor de bijdrage van haar door u verwoord als woordvoerder. Dan kom ik uit bij de heer Nijskens, toezegging 9782. Het vestigen van pandrecht is mogelijk, als we dit doen met welk afwegingskader? Ja, per situatie wordt bekeken, mijnheer Nijskens, of het vestigen van pandrecht op intellectueel eigendom mogelijk succesvol is, afhankelijk van de situatie en de status van het idee en het project, dus dat wordt aan de voorkant beoordeeld. Daar is geen specifiek afwegingskader voor, maar het wordt juridisch beoordeeld op haalbaarheid. Dan, in hoeverre is het niet verkrijgen van een bancaire financiering marktfalen? Eerst moet er sprake zijn van publiek dan wel provinciaal belang, dan wordt de rol van de Provincie bepaald, vervolgens de instrumentkeuze, en als dat een lening is, dan is in het SiS 4.0 uitvoeringskader opgenomen dat er één afwijzing van de financieringsinstelling moet zijn. En als dat allemaal is beantwoord, dan ziet de Provincie een mogelijkheid om een van deze financieringen in te vullen, omdat dit in het belang is van onze provincie. Zo werken we dat af. SiS 4.0 geldig voor alle samenwerkingsverbanden, betekent dat ook met terugwerkende kracht? Nee, want die samenwerkingen zijn al geformaliseerd, ook volgens de lijnen zoals het dan op dat moment van kracht was, zoals ik zojuist ook al beantwoordde. Daarmee komt ik aan het einde van de beantwoording.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Nijskens heeft een vraag voor u.

De heer Nijskens (VVD): Ja, daar nog een aanvullende vraag op. Er staat in het stuk dat 4.0 geldt voor alle samenwerkingsverbanden. Net in het vorige agendapunt ging het over het verduurzamingsfonds van het maatschappelijk vastgoed. In dit stuk staat ook subsidie of subsidiëring als een

samenwerkingsverband. Ik neem aan dat 4.0 dan alleen gaat bij het instellen van het fonds en niet bij iedere uit te geven subsidie? Want dan zou het wel extreem worden als wij ... Oké.

De voorzitter: Kunt u dat nog heel even voor de notulen herhalen via de microfoon.

Gedeputeerde Satijn: Dat is correct, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan komen wij bij de tweede termijn van uw commissie, en dan kijk ik weer even naar mevrouw Jiménez Hastenrath? Geen behoefte aan een tweede termijn. Mevrouw Berghorst ook niet. De heer Meulenberg? Ook niet. De heer Van Est?

De heer Van Est (50PLUS): Heel kort, voorzitter. De Gedeputeerde legde het uit alsof ik heel veel problemen had met het aantal pagina's en dergelijke. Nee, ik vond het op zich heel fijn namelijk dat het zo netjes is opgedeeld, alleen het stond in één document. Het was wat eenvoudiger geweest als het gewoon in vijf of zeven documenten had gestaan. Dus dat was alleen mijn punt, misschien een idee voor de toekomst. En dat de Controlemissie niet zoveel goede, slimme besluiten neemt, komt misschien omdat de burgercommissieleden daar nog niet in zitten.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Dank u, voorzitter. In de tweede termijn zou de vraag beantwoord worden over zeg maar de volgorde van de besluitvorming en wanneer wat. Een belangrijk aspect in die besluitvorming is wanneer de factsheets aan de orde komen in dat proces, en dat zou ik graag daaraan toe willen voegen. Wanneer worden de factsheets nou voorgelegd als je naar de procedure kijkt?

De voorzitter: Dank u wel. De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Ik zou nog twee punten willen aanroeren. Collega Nijskens noemde net al het pandrecht als een van de manieren om toch binnen een vennootschap er nog iets uit te halen. Ik zou dat iets meer willen veralgemeniseren. Er staat in het stuk ook, en ik heb er geen paginanummer bij, excuses, ergens een opmerking dat op het moment dat de Provincie ergens een aandeel in heeft of dat er meer partijen zijn, dat ook de risico's en de lasten evenredig verdeeld zouden moeten zijn over die verschillende partijen. En ik heb ...

De voorzitter: De heer Nijskens heeft daar een vraag over.

De heer Sol (GroenLinks): O, hij heeft daar al meteen een vraag over.

De heer Nijskens (VVD): Ik heb daar direct een vraag over, want ik haalde net dat verduurzamingsfonds aan, en het Rijk heeft haar eigen risico beperkt tot die 10%, en daar zitten dan ook nog de kosten in, dus het risico van het Rijk in het verduurzamingsfonds is veel minder dan het risico wat de Provincie loopt. Als het klopt wat u zegt, dan kan het verduurzamingsfonds niet door.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Volgens mij staat de tekst waar ik aan refereerde gewoon in het document. Dus het gaat er niet om wat ik zeg, maar wat er in het document staat. Maar er zijn, denk ik, meer voorbeelden waarin in ieder geval ons gevoel is dat de verdeling tussen lusten en lasten niet altijd heel erg evenredig is. Dus ik mis eigenlijk wel een stukje uitwerking in het uitvoeringskader over welke instrumenten we zouden kunnen hebben, preferente aandelenposities, andere zaken die je zou kunnen inzetten om die lusten en lasten beter te verdelen. Dus daar ben ik in ieder geval nog wel nieuwsgierig naar of GS daar ideeën over heeft. En een tweede is, en dan zoom ik even wat verder in, dat we het hebben over verbonden partijen, en die verbonden partijen hebben uiteindelijk ook een bepaalde financiële waardering. En een van de dingen waar wij vorig jaar heel veel vraagtekens over hadden, is hoe we die financiële waardering van die verbonden partijen zouden moeten duiden, want in de bijlagen bij de jaarrekening, waar al die verbonden partijen staan opgesomd, staan bedragen die, zo begrepen wij in ieder geval, of begreep ik, laat ik voor mezelf spreken, op grond van de wet BBV buitengewoon conservatief en terughoudend moeten worden becijferd. Dat maakt uiteindelijk dat de beoordeling van wat is uiteindelijk nou de waarde van al dat geld dat we geïnvesteerd hebben in die verbonden partijen heel erg fluïde, heel erg lastig is, in ieder geval voor ons als politici. Ik bedoel, ik snap dat de wet BBV gewoon de wet is en dat we die hebben te moeten volgen, maar de vraag die ik heb, is of daar op de een of andere manier toch meer duiding aan is te geven is aan hoe goed nou ook uiteindelijk die verbonden partijen het doen en of er, al dan niet wellicht via de accountant, op een andere manier een grondslag is te bedenken naast die formele grondslag om daar iets over te zeggen. Dat in de tweede ronde.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Smeets van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Dank, voorzitter, en dank ook voor de beantwoording, Gedeputeerde, maar die was nog niet zo volledig. Voorzitter, ik kom graag nog terug op een aantal zaken. De Gedeputeerde heeft op 30 januari, tijdens de Controlecommissie was dat ... En dan kom ik ook terug op wat mijnheer Nijskens zei over de reden waarom wij toen hebben gezegd dat wij dat stuk nog even aanhouden. En ik citeer: 'Ons verzoek is, dat van de Gedeputeerde in dit geval, om de financiële verordening te agenderen zodra ook SiS 4.0 aan de Staten en de Statencommissie wordt voorgelegd, zodat de commissie ook kan zien hoe dat verband of die verbinding tussen de twee stukken ligt.' Dat is de reden dat we in de Controlecommissie hebben besloten om de financiële verordening later te behandelen, maar de bedoeling van de Gedeputeerde was dus wel gelijktijdig, en dat is nu niet het geval in deze commissie.

De voorzitter: De heer Nijskens heeft daar een vraag over.

De heer Nijskens (VVD): Ja, want ik heb die opmerking natuurlijk net gemaakt omdat de wezenlijke inhoudelijkheid wat in dit stuk nu voorligt, voornamelijk interpretaties en tekstuele aanpassingen betreft, maar niet de relatie financiële verordening met SiS 4.0 die we al hadden gehad. En nu zult u zeggen: maar als wij de nieuwste versie niet hebben, kunnen we het niet toetsen. En daar heeft u wellicht gelijk in, maar dat was de achtergrond waarom ik de opmerking in de eerste termijn heb gemaakt zoals ik hem heb gemaakt, want de relatieverordening in dit stuk is niet gewijzigd.

De voorzitter: Mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Dat kan wel zo zijn, voorzitter, maar we hebben op basis van de Gedeputeerde, die dat zelf met een mededeling in de Controlecommissie zo heeft gebracht, een besluit genomen om de financiële verordening niet vast te stellen. Ik ben ook van mening dat we eerst SiS 4.0 in ieder geval besproken moeten hebben met elkaar, voordat we over die financiële verordening met elkaar kunnen spreken. Dus ik ben zeg maar wel heel benieuwd of we die twee stukken dan wel gelijktijdig in PS behandelen en dat is denk ik ook wat u graag zou zien.

De voorzitter: Dat is inderdaad zo zei de griffier net ook tegen mij. Dat komt in PS.

Mevrouw Smeets (SP): Voorzitter, uiteindelijk hangt dat natuurlijk nog altijd van onszelf af wat wij vandaag ook met elkaar besluiten richting PS en ook dadelijk bij de Controlecommissie, maar het is natuurlijk wel zo dat over de financiële verordeningen in dit geval geen politiek debat meer mogelijk is in commissieverband, want we hebben de controlecommissies technisch, en dat we dat natuurlijk in PS dan met elkaar moeten doen. Ik had liever gezien dat we dat hier met elkaar vandaag hadden gedaan. En het klopt dat het niet is gewijzigd, maar wellicht hadden wij daar wijzigingen in aan willen brengen die van politieke aard zijn. Om daar dan maar even op door te gaan. Ik zie namelijk een sterke behoefte om de wensen en bedenkingen-procedure, los van het minimaal noodzakelijke vanuit de Provinciewet, aan te scherpen. Dat gaat mijns inziens niet via het gesprek met het Presidium, waar de Gedeputeerde aan heeft gerefereerd, hoezeer ik mijn collega's ook waardeer die daar zitten, maar wel via artikel 11 van de financiële verordening, want daarin hebben we namelijk de wensen en bedenkingen procedure uitgewerkt en aangegeven hoe we deze interpreteren en inzetten als PS en GS. In lijn met de opmerkingen van mijzelf en andere Statenleden hier, is deze paragraaf nu dus onvoldoende helder in de wijze waarop wij als Staten allereerst met elkaar kijken naar het waarom en het hoe, en vervolgens naar wat het ons financieel waard is. Dat gaat inderdaad, zoals ik net zei, verder dan het wettelijke, noodzakelijke. U heeft net in uw beantwoording nog twee zaken niet meegenomen. Dat was de integrale rapportage van GS aan PS, u bent daar nog niet op teruggekomen, waarbij we eerder met elkaar hebben gesproken over een rapportage over alle samenwerkingen of op zijn minst alle deelnemingen. Ik zou daar graag nog even wat over horen. En dan beslispunt 4, waarin u vraagt aan ons technische wijzigingen mee te nemen, of u dat zelf gemandateerd kunt doen. Mijn vraag daarbij was: kunt u dat niet meenemen in de eerstvolgende wijzigingen, waardoor het beslispunt feitelijk overbodig is? Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Zeedzen van de BBB.

De heer Zeedzen (BBB): Ik heb geen punten voor de tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Hanegraaff ook niet. En dan tot slot de heer Nijskens van de VVD.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, ik heb eigenlijk alleen twee reacties op de inbreng voor de tweede termijn van de heer Sol en mevrouw Smeets. Kijk, het voorzorgsbeginsel of het voorzichtigheidsbeginsel van BBV, als er daar geen antwoord op komt, dan moeten we denk ik wel altijd in het achterhoofd houden in hoeverre de waarde die gerapporteerd wordt ook zeg maar gecasht kan worden. Een bedrijf kan best heel veel waard zijn, maar als je het aan niemand kunt verkopen, dan heb je er niet zoveel aan. Dus bent u op zoek naar de waarde die het ook daadwerkelijk kan opbrengen bij liquidatie, of wilt u gewoon een

soort financieel kengetal hebben van dit bedrijf of deze verbonden partij vertegenwoordigt deze waarde? Dus ik vind dat een belangrijk aspect waarom ik eigenlijk wel blij ben dat BBV-voorschriften hier gelden, omdat je anders lucht in de balans fietst waar je nooit aan kunt komen, en dat mogelijk tot politieke besluiten leidt waar je later spijt van zou kunnen krijgen. En richting mevrouw Smeets over de wensen en bedenkingen, en misschien ook wel richting wat mevrouw Berghorst in de eerste termijn zei over wanneer een raadsvoorstel of een Statenvoorstel voorgelegd moet worden en wat je dan besluit, je kunt dat met A en B-besluiten doen, en op het moment dat besluit A niet genomen wordt, dan is besluit B niet meer van toepassing, voor de pragmatische aanpak heb ik er eigenlijk nooit moeite mee gehad dat het in één voorstel is ingegoten. En volgens mij heeft het ook nog zelden tot problemen geleid, behalve dan bij dat vorige Statenvoorstel, wat ook wel over een aanzienlijk bedrag ging. Dat erken ik wel. En het blijft een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. Een vraag van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): De VVD zegt: het leidt zelden tot problemen, behalve toen, en toen ging het over een fors bedrag. Dat klopt dat het toen over een fors bedrag ging, maar de onduidelijkheid over wanneer doen we nou een wensen en bedenkingen-procedure en de principiële kwestie die daaraan ten grondslag ligt, namelijk als een privaatrechtelijke rechtshandeling publieke gevolgen heeft, is: kom je er dan mee weg dat je dat alleen met een wensen bedenkingen procedure doet? Die discussie voeren we hier met elkaar bijna bij iedere wensen en bedenkingen-procedure. Dus vandaar mijn vragen hierover, omdat ik denk dat hier wel een principiële ... Je kunt die artikelen op twee manieren lezen en ik denk dat we daar een keuze in moeten maken, en ik denk dat de keuze die het College op dit moment daarin maakt, niet de keuze is die een groot deel van de Staten daarin graag zou zien. Hoe ziet u dat?

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Eigenlijk niet veel anders dan hoe ik het net heb verwoord. Als het voorstel voorlicht van, roep het maar, € 100 miljoen voor dat fonds en als Provinciale Staten daadwerkelijk grote bedenkingen uit, dan heb ik het niet over wensen, want wensen zijn vaak redelijk eenvoudig of meestal redelijk eenvoudig te vervullen, in dit kader dan, maar bedenkingen, dus als er echt zwaarwegende bedenkingen zijn en er eigenlijk opmerkingen worden gemaakt van als u dit toch doet, dan heeft het grote politieke consequenties, dan zal GS zich twee keer achter de oren krabben voordat ze het doen. Dat het met dit voorstel wellicht handiger was geweest, en uiteindelijk bleek ook dat het handiger was geweest, als we eerst hadden gediscussieerd over de drie vragen die mevrouw Smeets opperde, voordat we überhaupt aan de wensen en bedenken begonnen, dat ben ik wel met u eens. Maar voor mij hoeft dat niet iedere keer, omdat je vaak echt wel in de behandeling van de procedure kunt aangeven of je het als PS een slecht of een goed voorstel vindt, dus dan is het ook weer niet ... Het is niet altijd zo makkelijk te regelen, en wat doen we elkaar aan als we dus iedere situatie op dit moment al willen voorzien voor de toekomst.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dat snap ik, maar wat doen we elkaar aan als we ... Op het moment dat je met een wensen en bedenkingen-procedure als Statenfractie of als Statenlid of als meerderheid in de

Staten diametraal tegenover GS komt te staan en het enige wat je kunt doen is de escalatieladder beklimmen, dan is dat volgens mij is een zeer onwenselijke situatie, wat de Partij van de Arbeid betreft. Als dat de voorkeur heeft van de VVD, dan zullen we dat op die manier moeten doen, maar ik kan het me niet voorstellen, uw partij kennende. Of vergis ik me dan?

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Dank u wel, voorzitter. Het liefst doe ik vaak bij escalatieladders direct de bovenste treden, dan hebben we het maar gehad, want vaak is dat de ultieme oplossing. Maar als daadwerkelijk in het debat blijkt dat echt een heel grote meerderheid van een commissie of PS een voorstel niet ziet zitten, waarom zou GS dan die escalatie proberen aan te gaan? Daar hebben ze niks mee te winnen, alleen maar alles mee te verliezen. En ja, je kunt er natuurlijk heel zwaar over doen als GS een keer een besluit niet binnenhaalt, maar ook dat hebben we vaak genoeg meegemaakt. En eigenlijk is het in de Provincie Staten Limburg vaak zo dat dat in de commissie wordt voorkomen, dat het niet tot drama's in PS leidt, maar ook in PS worden niet alle voorstellen, zoals ze ingediend worden, ook vastgesteld, dat weet u ook, en ik til er niet zo zwaar aan.

De voorzitter: Dat gezegd hebbende. Dan dank ik u voor uw tweede termijn. En dan krijgt de Gedeputeerde het woord voor zijn tweede termijn, en u heeft daar vijftien minuten voor.

Gedeputeerde Satijn: Die heeft ooit in de logistiek gewerkt en alles komt 'just in time'. Zag u dat? Ja, is perfect.

Er wordt gereageerd zonder microfoon [06:45:39:14]

Gedeputeerde Satijn: Dank daarvoor. Ik wil wel even terugkomen, met uw toestemming, voorzitter, op het gesprek wat net plaatsvond, waarin het niet wordt gesuggereerd, maar waarin de situatie wordt geschetst dat het zo zou kunnen zijn dat GS ten opzichte van PS komt te staan, zal ik maar zeggen. Laat ik daarover zeggen dat dat absoluut geen situatie is die wij nastreven, in de zin van als het gaat om het gebruik van instrumenten. Dus uw vraag, en u merkte het al aan mijn wat wollige beantwoording erop in de eerste termijn en de aanscherping erop van mevrouw Smeets, is niet iets wat wij nastreven om te gebruiken, als ik het zo mag zeggen, tussen aanhalingstekens, om PS niet het mandaat te geven wat het toekomt, zal ik maar zeggen. Dat is nooit de intentie geweest van het College. Dat hebben we ook bij de desbetreffende behandeling gezegd. En het is goed dat we het daar dus ook hier over hebben, maar ik hoop dat u het mij ook toestaat dat ik dat ook even terugneem naar mijn collega's, want ik vind dat een helder signaal, dus ik wil daar per brief even op terugkomen. Het is niet dat ik de discussie hier niet over wil aangaan. Dat wil ik hartstikke graag. Dat is te belangrijk, dus ik kom daar wel even schriftelijk op terug. Maar als ik het stuk lees zoals ik het lees, dan wilt u het op exact dezelfde manier inzetten zoals we dat met elkaar willen, alleen is de overtuiging er nog niet, dus ik kom daar wel even terug met een brief, en ik ga dat ook even bespreken met mijn collega's, als u dat goed vindt? Dus wat dat betreft, ook gelet op de relevantie van het gesprek hier ...

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dat is een toezegging van het College, maar zegt u dan ook dat u dat doet voor behandeling in de Staten?

Gedeputeerde Satijn: Zeker.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Zodat als wij niet tevreden zijn over uw brief, we nog een enig handelingsperspectief hebben.

Gedeputeerde Satijn: Uiteraard.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dank u wel.

Gedeputeerde Satijn: Ik bedoel, dat bent u van ons gewend.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik ben ook gewend dat we dat nu eenmaal moeten.

Gedeputeerde Satijn: Ik stel voor dat ik dat volgende week in het College bespreek en dat we naar de aanleiding daarvan een brief sturen. Ja? Ingekaderd en al. Dan kom ik bij de Partij voor de Dieren. Een belangrijk aspect in de besluitvorming is wanneer factsheets aan de orde komen als een Statenvoorstel ter besluitvorming aan PS wordt voorgelegd, waarin het stappenplan wordt doorlopen ter onderbouwing van de provinciale rol en het gekozen instrument. Die factsheets zijn al onderdeel van het geheel, dus u krijgt het aangeleverd met het Statenvoorstel.

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Dank u, voorzitter. Zoals ik de tekst hebt gelezen, staat in de factsheets vooral waarom we iets doen.

Gedeputeerde Satijn: Ja, precies.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): En als ik de hele procedure lees, dan besluiten we pas als het geld daadwerkelijk ter beschikking wordt gesteld. Dus niet in die discussies daarvoor, terwijl je het waarom normaal gesproken in het begin van je discussie bespreekt. Dus ik kan dat niet goed volgen, want het waarom doe je aan het begin van je proces, voordat je daar verder in gaat, want als je het daar niet met elkaar eens bent, als je daar niet uitkomt, dan hoeft je de rest ook niet te doen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: In mijn beeld, als ik het stuk lees, is het de bedoeling dat u te allen tijde die factsheets tot uw beschikking heeft, want u moet met die informatie met elkaar dat gesprek kunnen voeren. Dat is zoals het bedoeld is. Ik kan niet interpreteren hoe u het leest, maar het is wel zoals het is bedoeld.

De voorzitter: Mevrouw Boven, wilt u nog een vervolgvraag stellen of ...

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Nou, het gaat steeds over die pagina's 21 en 22, en wanneer is het nou een beslissing van PS? Wat is het moment dat wij dat doen? Want het lijkt erop dat we eerst een wensen en bedenkingen-procedure doen. Even naar het Brightlands Future Fund, daar hebben we het over het waarom zat eigenlijk in de laatste bespreking, niet middels een factsheet, maar dat zat er wel in. Dat was een wensen en bedenkingen variant, terwijl als je het hebt over het waarom, dat is juist, volgens mij, waar PS de beslissing over wil nemen, het waarom en de kaders.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Volgens mij hoort dat gewoon bij elkaar en heeft u die informatie de hele tijd bij u, bij wijze van spreken, heeft u ook die factsheets dan tot uw beschikking. Anders kunt u dat gesprek met elkaar in deze commissie of in uw fractie of in de Staten toch nooit met elkaar voeren? Dat was mijn beeld hoor, maar ...

De voorzitter: Mevrouw Boven, nog een vervolgvraag?

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja, ik heb nog een vervolgvraag, want het is precies dezelfde discussie als die we net hadden, want die factsheets bij het BFF, daar hebben we nog geen beslissing over genomen, volgens mij. Of hebben we daar als Staten een akkoord op gegeven?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: [... 06:50:43:22]

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Nee, maar dat was via een wensen en bedenkingen-procedure.

Gedeputeerde Satijn: Dat hoort hier ook bij.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): We hebben het budget ter beschikking gesteld, dus we hebben een besluit genomen.

De voorzitter: Ik ga heel even voor de orde. Er gaat heel veel langs de microfoon. Dat is niet de bedoeling. Dus u kunt een vraag stellen aan de Gedeputeerde, de Gedeputeerde geeft daar antwoord op en dan hoop ik dat er duidelijkheid gaat komen. U kunt altijd nog schriftelijk vragen stellen, als u dat wilt. Ik denk dat mevrouw Boven het daarbij laat. Dan kunt u verder gaan met de beantwoording.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ik wacht gewoon tot de beantwoording over hoe het College hierover spreekt, en dan kijk ik wat ik daar eventueel nog te vragen over heb.

De voorzitter: Prima.

Gedeputeerde Satijn: Goed, ik ga naar partij van de heer Sol. Ik zou even terugkomen op een vraag van hem uit de eerste termijn, een lening verschaffen aan ... Per investerverzoek van de verbonden partijen die deelnemen wordt gekeken welk instrument passend is en onderdeel is van het maatwerk. Indien de businesscase rente en aflossingsverplichtingen kan dragen, wordt een geldlening ingezet, en de lening kan ook tijdelijk van aard zijn, een kortere looptijd om een bepaalde periode te overbruggen. Dat kan dus.

De voorzitter: De heer Sol heeft daar een vraag over.

De heer Sol (GroenLinks): Dat snap ik, want dat staat benoemd als een van de instrumenten.

Gedeputeerde Satijn: Ja.

De heer Sol (GroenLinks): Maar mijn handvraag is eigenlijk van waarom vinden we dat instrument zo nodig, terwijl er al zoveel andere instrumenten zijn?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dat is het voorstel dat van ons komt om die interventie als een van de vormen van interventie van de overheid mogelijk te maken om een initiatief, wat kansrijk wordt geacht, binnen het bestaande beleid mogelijk te maken. Dan leggen we dat aan u voor, en daar neemt u dan een besluit over. Dat is de voorgestelde situatie. Dus er vindt een afweging plaats aan de voorkant, maar als we SiS 4.0 hebben vastgesteld, dan vindt die langs het nieuwe kader plaats. Dan komt GS met een voorstel tot PS, en dan kunt u daar met elkaar van vinden wat u daarvan vindt, en we hebben heel duidelijk gehoord wat u ervan vond bij de eerdere casus, waar overigens SiS 3.0 op van toepassing was. Dan had u nog een vraag over de lusten en de lasten. Het uitvoeringskader biedt ruimte voor maatwerk per samenwerking. Een voorbeeld is preferente aandelen bij deelnemingen. Dat doen we ook wel eens. En bij elk instrument zijn in de afzonderlijke paragraaf afwegingen en voor- en nadelen opgenomen om te komen tot afwegingen wat het beste instrument is voor de specifieke situatie. We proberen wel aan de voorkant heel duidelijk te schetsen, in ieder geval met de input van onze specialisten, en soms intern en soms intern en extern te komen tot een voorstel waarvan het College denkt dat dat de beste afweging is binnen het kader wat geldt, en daar kunt u dan vervolgens ook weer uw beoordeling over geven. En bij het beoordelen van de financiële gevolgen van de verschillende opties wordt ook de lasten- en lustverdeling meegenomen. En financiering of deelneming is vanuit het financiële perspectief veel aantrekkelijker dan het verstrekken van niet-revolverende subsidies, maar die afweging komt ook terug in de factsheet. Daar kunt u dan over besluiten. Voorzitter, alles klopt wat wordt gezegd en is gezegd is over de Controlemcommissie. Alleen, we hebben volgens mij het hele traject al met elkaar besproken, en de voorzitter van de Controlemcommissie heeft besloten dat dat niet op deze wijze wordt gearrangeerd, en u heeft zelf geconcludeerd, voorzitter, dat de stukken bij elkaar komen in de behandeling van PS. Dan de integrale rapportage van GS en PS over alle deelnemingen, daar hebben we het ook al vaker met elkaar over gehad hoe we dat met elkaar gaan organiseren. Ons beeld is daar niet heel veel op gewijzigd dat er over alle verbonden partijen natuurlijk wordt gerapporteerd met P&C-producten. We rapporteren natuurlijk ook volgens het besluit van PS via de Regeling Grote Projecten. En wij zien natuurlijk wel een toename, en ik heb ook eerder vandaag het debat in deze commissie gevolgd, een aantal onderwerpen. De rapportagedruk wordt wel hoog met elkaar. Dus ik denk dat als we iets met elkaar willen gaan afspreken,

in welke vorm dan ook, wat additioneel is bij datgene wat we hebben, dat we het daar wel zorgvuldig met elkaar over gaan hebben. Want ook als het gaat over de reguliere rapportages die al plaatsvinden, zijn die destijds ook volgens afspraak ingeregeld. Wilt u daar nog een koepelrapportage overheen of wilt u zaken loslaten, dan moeten we daar wel het goede gesprek met elkaar over voeren, want dat vergt gewoon veel capaciteit en uiteindelijk ook leeswerk aan uw kant, dus we moeten dat wel met elkaar gaan doen. Dan uw vraag over beslispunt 4, want u vraagt: kunt u technische wijzigingen niet meenemen in de eerstvolgende wijziging, waardoor dit beslispunt overbodig is? Technische wijzigingen vallen met name op onderwerpen die ondergeschikt zijn en niet kunnen wachten op een volgende update. Een wetswijziging zou bijvoorbeeld daar een rol in kunnen spelen die van toepassing en van ingang is. En bij het Statenvoorstel waar dit dan betrekking op heeft, zal de technische wijziging voor het onderwerp en het uitvoeringskader worden toegelicht en gemotiveerd. Dus we proberen dat eigenlijk per voorstel te doen. Dat is het antwoord van ons daarop. En dan zijn alle vragen beantwoord, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Smeets heeft er nog een vraag over.

Mevrouw Smeets (SP): U komt natuurlijk niet terug op mijn aanscherping van de wensen en bedenkingen- procedure, omdat u heeft toegezegd dat u daar met het College over in gesprek gaat. Maar de enige manier waarop we dat met elkaar kunnen aanscherpen, kunnen kaderen, zoals mevrouw Berghorst dat zegt, is wel de financiële verordening. Dus het staat volgens mij perfect vermeld in dit kader hoe we dat met elkaar zouden willen doen, dat hoeven we wat mij betreft niet te wijzigen, maar als we dit willen doen op een correcte manier, dan doen we dat wel daar in de financiële verordening.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dat gaan we op een correcte en zorgvuldige wijze doen. Zo kent u ons College. Dat is wat wij nastreven.

De voorzitter: Dank u wel. Dan heb ik één toezegging genoteerd. **Dat is de toezegging dat de Gedeputeerde erop terugkomt, voor de Statenvergadering via een mededeling portefeuillehouder, of wensen en bedenkingen gelijktijdig in het Statenvoorstel kunnen worden voorgelegd, met een voorstel voor een besluit over de financiering.**

Gedeputeerde Satijn: Zo is dat.

De voorzitter: Ja? Dank u wel. Dan rest mij nog de twee laatste vragen. Is het Statenvoorstel behandelrijp? Zo niet, dan steekt u nu uw hand op. Ik zie geen handen, dus dan is het voorstel behandelrijp. Dat moet u even noteren, hè, ja. En dan de vraag: is dit een hamerstuk of een bespreekstuk? Vindt u dit een hamerstuk, dan steekt u nu uw hand op. Dat is alleen maar de fractie van de VVD, dus het wordt doorgeleid als bespreekstuk. Dan even kijken, gaan wij over ... Of dan sluit ik dit agendapunt en dan gaan wij over naar het volgende agendapunt. Maar, nee, we gaan nog heel even schorsen. We gaan heel even schorsen. Tot over vijf minuten.

T9852 Gedeputeerde Satijn zegt toe erop terug te komen via een mededeling portefeuillehouder of wensen en bedenkingen gelijktijdig met het voorstel voor een besluit over de financiering in één Statenvoorstel aan Provinciale Staten kunnen worden voorgelegd

De commissiegriffier,

De voorzitter,

Weesepeel

Mertens